

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala palvelee yhteiskuntaa vastaamalla toimivista ja turvallisista liikenne- ja viestintäyhteyksistä sekä –palveluista kestäväen kasvun tukemiseksi mahdollistamalla uusien digitaalisten palvelujen käyttöympäristön.

Toimintaympäristö

Sähköisten viestintäverkkojen ja digitaalisten palveluiden merkitys yhteiskunnan toimivuudelle on keskeinen. Toimintaympäristöä muokkaavat vahvasti nopea teknologinen kehitys, internetin hyödyntämisen uudet muodot sekä automatiikka ja robotiikka. Innovaatio- ja palvelualustoihin perustuva liiketoiminta yleistyy. Globaali kilpailu, muuttuvat käyttötottumukset sekä toiminnan luotettavuus ja turvallisuus haastavat palvelukehityksen edellyttäen uudistumista ja innovaatioita.

Liikennepolitiikka joutuu vastaamaan sekä liikenneverkon huonontuneen kunnan että digitalisaation toimialalle tuomien muutosten haasteisiin. Liikenneverkon korjausvelka on suuri ja teiden ja ratojen kunto on heikentynyt viime vuosina nopeasti. Yhteiskunnan digitalisoituessa digitaalinen asiointi korvaa ja täydentää fyysistä liikkumista. Tiedon hyödyntäminen, edistykselliset tieto- ja viestintätekniikan ratkaisut sekä uudet langattomat teknologiat parantavat myös liikenteen sujuvuutta, turvallisuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Asiakkaat ovat yhä tiiviimmin mukana palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä.

Hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

Hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet tukevat digitalisaatiota, vastaavat rakennemuutoksen ja kestäväen talouden vaatimuksiin, huomioivat liiketoimintamallien ja kulutustottumusten murroksen sekä viestinnässä että liikenteessä.

Liikenne- ja viestintäpolitiikka kytkeytyvät vahvasti toisiinsa, mistä johtuen hallinnonalan ohjauksen tulee perustua koko hallinnonalan kattaviin tavoitteisiin. Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa hallinnonalalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Innovatiiviset viestintä- ja liikennepalvelut ylläpitävät hyvinvointia ja luovat kestäväen kasvua sekä kansallista kilpailuetua.
- Tiedon hyödyntämisestä syntyy uutta liiketoimintaa sekä käyttäjälähtöisiä ja luotettavia palveluita.
- Liikenne- ja viestintäverkot muodostavat edellytykset yhteiskunnan kehittymiselle ja uudistumiselle.

Viestintäpolitiikka toteuttaa hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita huolehtimalla digitaalisten palvelumarkkinoiden kasvu ympäristön edellytyksistä, tukemalla media-alan elinvoimaisuutta, edistämällä tiedon hyödyntämistä ja sen liiketoimintamahdollisuuksia, vahvistamalla luottamusta digitaalisiin palveluihin ja toimintatapoihin sekä varmistamalla viestintäyhteyksien laadun ja saatavuuden.

Viestintäverkkojen ja muun digitaalisen infrastruktuurin potentiaali erilaisille palveluille ja innovatiiviselle käytölle tulee käyttää hyväksi täysimääräisesti. Viestintäpolitiikalla tulee tukea

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

edistyksellisten huippulaatuisten viestintäverkkojen ja uusien tietoperusteisten digitaalisten palveluiden syntymistä sekä markkinoiden kehitystä vapauttamalla alaa kilpailulle sekä joustavoittamalla normi- ja toimitusohjausta huolehtien samalla kuluttajan oikeuksista. Erityistä huomiota tulee kiinnittää digitaalisen tiedon hyödyntämisen edellytyksiin sekä siihen, että tietoturva ja yksityisyyden suojasta huolehditaan. Viestintäpolitiikalla vaikutetaan myös siihen, että tarjolla on monipuolisia, käyttäjien tarpeisiin vastaavia mediapalveluita. Yleisradio Oy:n julkista palvelua ja sen roolia median murroksessa arvioidaan.

Viestintäpolitiikkaa tukevia määrärahoja ovat Viestintäviraston toimintamäärärahat, valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen varatut määrärahat, sanomalehdistön tuki, median innovaatiotuki sekä Yleisradio Oy:n rahoitukseen tarkoitettu määräraha.

Liikennepolitiikka toteuttaa hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita luomalla elinkeinoelämälle edellytyksiä pärjätä globaalissa kilpailussa sekä antamalla kansalaisille mahdollisuudet toimivaan ja turvalliseen arkeen. Liikennepolitiikalla parannetaan liikenneverkon kuntoa ja mahdollistetaan liikennejärjestelmän uudistaminen digitalisaatiota hyväksi käyttämällä. Liikennepolitiikka perustuukin jatkossa yhä enenevässä määrin liikenne palveluna –toimintamallille. Tieto, digitalisaatio, joukkoistaminen, jakamistalous, palveluistuminen ja automaatio otetaan uudenlaisten liikennepalveluiden pohjaksi. Vaikuttavuustavoitteita edistetään purkamalla digitalisaation hyödyntämistä estävää sääntelyä, luomalla hyvät puitteet liikenteen palvelu- ja automaatiokokeiluille, edistämällä avoimen tiedon käyttöä liikennepalveluissa sekä panostamalla liikenneverkkojen kuntoon.

Elinkeinoelämän kilpailukyky ja investoinnit biotalouteen edellyttävät toimivaa liikennejärjestelmää ja laadukasta infrastruktuuria koko Suomessa. Tässä yhteydessä huolehditaan etenkin bioteollisuutta palvelevan vähäliikenteisen verkon kunnosta. Liikennejärjestelmää kehitetään toimintavarmaksi, turvalliseksi, ympäristöystävälliseksi, ennakoitavaksi ja esteettömäksi ja valmistellaan sen soveltuvuus automaattiliikenteelle.

Uusia digitaaliseen tietoon perustuvia palveluja ja markkinoiden kehittymistä vauhditetaan laajalaisella yhteistyöllä ja monipuolisilla kokeiluilla.

Liikenneverkkoon panostetaan parantamalla hallituskaudella erityisesti tie- ja rataverkon kuntoa astetta hallituskaudella. Kaupunkiseutuja kehitetään pitkällä aikavälillä niin, että syntyy edellytykset mm. tehokasta joukkoliikennettä, vuokra-autoja, autojen yhteiskäyttöä, kävelyä ja pyöräilyä yhdisteleville palveluille.

Julkisin varoin rahoitettuja henkilökuljetuksia tehostetaan hallitusohjelman mukaisesti.

Liikenteen turvallisuutta edistetään vastuullisuutta korostaviin, ennalta ehkäiseviin ja riskianalyysipohjaisiin toimintamalleihin perustuvalla pitkäjänteisellä ja poikkihallinnollisella liikennejärjestelmän kehittämällä.

Liikenteen aiheuttamia haittoja vähennetään vaikuttamalla liikkumistarpeeseen sekä liikkumis- ja kuljetusvalintoihin sekä ohjaamalla liikennettä kestäviin liikennemuotoihin. Pidemmän aikavälin tavoitteet edellyttävät kestäviin, uusiutuviin polttoaineisiin ja vähäpäästöisiin ajoneuvoihin perustuvan liikennejärjestelmän kehittämistä.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Hallinnonalan muut tavoitteet

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö asettaa koko hallinnonalalle seuraavat poikkileikkaavat tavoitteet:

- Vahvistetaan kilpailukykyä elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla.
- Luodaan edellytyksiä digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristölle.
- Kevennetään sääntelyä ja hallinnollista taakkaa.
- Edistetään innovatiivisia kokeiluja ja hankintoja.
- Parannetaan liikenne- ja viestintäalalla tarvittavaa osaamista, johtamista ja toimeenpanoa.

Tutkimus

Hallinnonalalla tutkimustoimintaa harjoittaa Ilmatieteen laitos, joka on keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastonmuutoksen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa. Laitos tuottaa laadukasta tietoa ilmakehästä ja meristä ja yhdistää tämän osaamisen yhteiskunnan turvallisuutta edistäviksi sääpalveluiksi ja korkeatasoiseksi tutkimustiedoksi. Ilmatieteen laitos toimii yhteistyössä viranomaisten ja elinkeinoelämän kanssa yhteiskunnan sääherkkien toimintojen ja digitaalisten palvelujen häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi myös sään ääri-ilmiöissä.

Valtion yhtiöt

Liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjauksessa ovat valtion yhtiöt Finavia Oyj ja Finnpiilot Pilotage Oy, joiden tavoitteena on tukea liikenteen toimialalle asetettujen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden toteutumista.

Määrärahat ja tuloarviot

Hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja 2 893 milj. euroa. Poliittikalohkoille ehdotetaan määrärahoja seuraavasti: hallinto ja toimialan yhteiset menot 395,3 milj. euroa, liikenneverkko 1 648,2 milj. euroa, liikenteen viranomaispalvelut 60,8 milj. euroa, liikenteen tukeminen ja ostopalvelut 207,7 milj. euroa, viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen 536,8 milj. euroa sekä tutkimus 44,3 milj. euroa.

Liikenteen toimialan veronluonteisista maksuista tuottoarvioiltaan suurimpia ovat meriväylien pidon kustannuksia kattava väylämaksu 43,7 milj. euroa, lentoliikenteen valvontamaksu 11,5 milj. euroa, katsastustoiminnan valvontamaksu 7,3 milj. euroa, Kerava—Lahti -oikoradan investointivero 4,2 milj. euroa ja ratavero 1,1 milj. euroa. Liikenteen toimialalta kerättävistä muista maksuista tuottoarvioiltaan suurin on radanpitoon käytettävä ratamaksu 41,0 milj. euroa. Liikenteen turvallisuusviraston maksutulojen arvioidaan olevan yhteensä 81,0 milj. euroa.

Viestinnän toimialalta arvioidaan kerättävän veronluonteisina maksuina 28,8 milj. euroa, josta huutokauppatulojen ja huutokaupattujen taajuusalueiden toimilupamaksutulojen arvioidaan olevan 21,8 milj. euroa. Lisäksi Viestintäviraston arvioidaan saavan muina maksutuloina 6,8 milj. euroa.

Hallinnonalan sekalaisen tulojen arvioidaan olevan 10,544 milj. euroa.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Yhteenvetotarkastelu sukupuolivaikutuksiltaan merkittävästä toiminnasta

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla otetaan huomioon sukupuolivaikutukset lainsäädännön valmistelussa ja tulosoajauksessa. Tavoitteena on tuottaa suoritteita ja julkisia palveluita, joiden käyttämisessä eri väestöryhmien kuten naisten, miesten, lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeet otetaan huomioon. Hallinnonalan henkilöstösuunnittelun tavoitteena on oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö, joka työskentelee hyvässä työyhteisössä, jonka työilmapiiriä seurataan ja kehitetään hyväksytyjen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien mukaisesti. Määrärahat kohdennetaan tasa-arvoneutraalisti.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
31.10.20	<i>Perusväylänpito</i> (siirtomääräraha 2 v) — maa- ja vesirakennusvaltuus	135,0	-
31.10.35	<i>Valtionavustus länsimetron rakentamiseen</i> (siirtomääräraha 3 v) — avustusten myöntämisvaltuus	240,0	
31.10.77	<i>Väyläverkon kehittäminen</i> (siirtomääräraha 3 v) — maa- ja vesirakennusvaltuus	239,0	200,0
31.40.50	<i>Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen</i> (siirtomääräraha 3 v)	16,0	-

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2014—2016

	v. 2014	v. 2015	v. 2016	Muutos 2015—2016	
	tilinpäätös 1000 €	varsinainen talousarvio 1000 €	esitys 1000 €	1000 €	%
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	425 054	372 105	395 334	23 229	6
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 721	16 483	15 552	-931	-6
21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	1 154	1 660	1 660	—	0
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	402 151	352 984	377 494	24 510	7
40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 028	978	628	-350	-36
10. Liikenneverkko	1 801 415	1 658 590	1 648 223	-10 367	-1

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	v. 2014	v. 2015	v. 2016	Muutos 2015—2016	
	tilinpäätös 1000 €	varsinainen talousarvio 1000 €	esitys 1000 €	1000 €	%
01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	86 154	81 080	79 826	-1 254	-2
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)	1 016 938	932 909	965 000	32 091	3
35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)	55 744	88 713	20 400	-68 313	-77
41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	1 000	1 000	1 000	—	0
50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	8 000	5 000	3 000	-2 000	-40
70. Jäänmurtajan hankinta (siirtomääräraha 3 v)	46 000	55 000	—	-55 000	-100
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	21 327	34 997	34 997	—	0
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	472 252	340 141	382 030	41 889	12
78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)	25 000	22 000	56 000	34 000	155
79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	69 000	97 750	105 970	8 220	8
20. Liikenteen viranomaispalvelut	48 213	52 589	60 792	8 203	16
01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	48 213	49 589	60 792	11 203	23
40. Ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilu (siirtomääräraha 2 v)	—	3 000	—	-3 000	-100
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	232 465	212 148	207 738	-4 410	-2
42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)	841	841	841	—	0
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha)	87 582	86 420	100 420	14 000	16
46. Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)	20 000	0	—	—	0
(50.) Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)	951	—	—	—	0

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	v. 2014 tilinpäätös 1000 €	v. 2015 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2016 esitys 1000 €	Muutos 2015—2016	
				1000 €	%
51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)	4 200	4 200	4 200	—	0
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	102 843	103 159	84 474	-18 685	-18
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	10 745	12 225	12 500	275	2
66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)	5 303	5 303	5 303	—	0
40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	531 402	556 642	536 827	-19 815	-4
01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 045	11 894	11 776	-118	-1
20. Uusien teknologioiden ja liiketoimintamallien edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	—	300	—	-300	-100
42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	500	500	500	—	0
(43.) Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
44. Median innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v)	—	20 000	10 000	-10 000	-50
50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)	11 909	16 000	—	-16 000	-100
60. Siirto valtion televisio- ja radiatorhastoon (siirtomääräraha 3 v)	507 948	507 948	514 551	6 603	1
50. Tutkimus	48 896	45 428	44 250	-1 178	-3
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	48 896	45 428	44 250	-1 178	-3
Yhteensä	3 087 444	2 897 502	2 893 164	-4 338	0
Henkilöstön kokonaismäärä	2 276	2 262	2 190		

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

Selvitysosa:

Määrärahat JTS -kaudella (1 000 euroa)

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Toteutuma	Talousarvio	Esitys	Kehys	Kehys	Kehys
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot	20 721	16 483	15 552	15 528	15 399	15 328
21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	1 154	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	383 438	352 984	377 494	395 703	426 873	397 713
40. Eräät valtionavut	1 028	928	628	628	628	628

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 552 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen
- 3) vastikkeettomien menojen maksamiseen kansainvälisille yhteisöille.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti toiminnalleen vuodelle 2016 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita:

Tuotokset ja laadunhallinta

- Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan toiminnan ja strategian ohjausta kehitetään suuntaan, joka edistää sekä toimialan yhteiskunnallista vaikuttavuutta että hallinnonalan virastojen ja laitosten toiminnallista tuloksellisuutta, taloudellisuutta ja tuottavuutta.
- Kevennetään sääntelyä ja hallinnollista taakkaa.

Toiminnallinen tehokkuus

- Kokonaistuottavuus paranee vuosittain 2 % ja työn tuottavuus 1 % suhteessa edelliseen vuoteen.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
Bruttomenot	19 715	20 440	15 592
Bruttotulot	348	80	40
Nettomenot	19 367	20 360	15 552
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 957		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	8 233		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

VNHY-siirto	-777
Palkkaliukumasäästö	-84
Palkkausten tarkistukset	8
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-101
Tasomuutos	23
Yhteensä	-931

2016 talousarvio	15 552 000
2015 talousarvio	16 483 000
2014 tilinpäätös	20 721 000

21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 660 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat siltä osin kuin niitä ei ole käytetty muiden määrärahojen lisäyksinä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
-----------------	----------

2016 talousarvio	1 660 000
2015 talousarvio	1 660 000
2014 tilinpäätös	1 154 000

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 377 494 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	24 510
Yhteensä	24 510

2016 talousarvio	377 494 000
2015 talousarvio	352 984 000
2014 tilinpäätös	402 150 521

40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 628 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen liikenne- ja viestintäalan yhteisöjen ja museotoiminnan sekä digitaalisten palveluiden kehittämistä ja niiden turvallista käyttöä sekä viestintävalmiuksia edistävien hankkeiden tukemiseksi.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu käytettäväksi liikenne- ja viestintäalan museoiden tukemiseen sekä viranomaistehtävissä avustamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen hankkeisiin, joilla edistetään digitaalisten palveluiden kehittämistä ja niiden turvallista käyttöä, itsesääntelytoimenpiteitä sekä viestintävalmiuksia. Määrärahan vähennys vuonna 2016 aiheutuu Kiinteistö Oy Tieliikennemuseon saaman rakentamisavustuksen loppumisesta.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Liikenne- ja viestintäalan museot	385 000
Mobilia-säätiö	134 000
Liikennealan yhteisöt	25 000
Tietoyhteiskuntahankkeet	84 000
Yhteensä	628 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo	-350
Yhteensä	-350

2016 talousarvio	628 000
2015 talousarvio	978 000
2014 tilinpäätös	1 028 000

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

10. Liikenneverkko

Selvitysosa: Valtion liikenneverkon ylläpidon ja kehittämisen lisäksi valtio antaa avustusta erikseen päätettyihin kaupunkien liikenneinvestointeihin (vuonna 2016 länsimetron rakentamiseen 20,4 milj. euroa), eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (1 milj. euroa) sekä yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (3 milj. euroa).

Valtion omistaman liikenneverkon ylläpitoon eli perusväylänpitoon käytetään 1 016 milj. euroa bruttona ja kehittämiseen 579 milj. euroa ml. maa-alueiden hankinta.

Vuonna 2016 käynnistetään kaksi uutta kehittämishanketta: Soklin kaivoksen tieyhteyden parantaminen ja Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen.

Määrärahat JTS-kaudella (1 000 euroa)

Liikenneverkko	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys	2017 kehys	2018 kehys	2019 kehys
01. Liikenneviraston toimintamenot	86 154	81 080	79 826	79 204	78 585	78 194
20. Perusväylänpito	1 016 938	932 909	965 000	1 069 000	1 105 000	1 055 000
35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen	55 744	88 713	20 400	83 000	80 000	65 000
41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen	8 000	5 000	3 000	13 000	13 000	13 000
70. Jäänmurtajan hankinta	46 000	55 000	-	-	-	-
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset	21 327	34 997	34 997	34 997	34 997	34 997
77. Väyläverkon kehittäminen	472 252	340 141	382 030	370 390	497 550	435 200
78. Eräät väylähankkeet	25 000	22 000	56 000	58 400	-	-
79. Elinkaarirahoitushankkeet	69 000	97 750	105 970	101 210	126 450	118 800
Yhteensä	1 801 415	1 658 590	1 648 223	1 810 201	1 936 582	1 801 191
Kehykseen kuuluva	1 801 415	1 658 590	1 648 223	1 810 201	1 936 582	1 801 191

Valtion liikenneverkko muodostuu maantieverkosta, rataverkosta ja vesiväylistä. Maantieverkon pituus oli 78 071 km, rataverkon pituus 5 944 km ja vesiväyliä pituus 16 267 km vuoden 2014 lopussa. Vastaava väyläomaisuuden kirjanpitoarvo oli maantieverkon osalta 15,0 mrd. euroa, rataverkon osalta 4,4 mrd. euroa ja vesiväyliä osalta 0,2 mrd. euroa. Liikenneverkon jälleenhankinta-arvoa ei ole tarkkaan laskettu, mutta sen arvioidaan olevan yli 50 mrd. euroa. Verkon arvoa nostaa erityisesti väyliä ylläpitoon osoitettavat määrärahat sekä kehittämisinvestointien valmistuminen.

Liikenneverkon tasearvo (milj. euroa)

	v. 2014	v.2015 (arvio)	v.2016 (arvio)	v. 2019 (arvio)
Tie	15 012	15 060	15 130	
Radat	4 355	4 650	4 950	
Vesiväylät	196	196	196	
Yhteensä	19 563	19 906	20 276	

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Maanteiden, rautateiden ja vesiväylien ns. korjausvelka on yhteensä noin 2,4 mrd. euroa. Korjausvelalla tarkoitetaan rahasummaa, joka tarvittaisiin väylien saattamiseksi nykytarpeita vastaavaan hyvään kuntoon. Hyvä kunto tarkoittaa sellaista teknis-taloudellista tasoa, jolla väylän palvelutaso on väylän liikennemäärään ja merkittävyyteen nähden riittävä ja palvelutason ylläpitäminen ei tule kohtuuttoman kalliiksi.

Liikennevirasto vastaa valtion tie-, rata- ja vesiväyläverkosta sekä ylläpitää ja kehittää liikennejärjestelmää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Liikennevirasto toteuttaa toimenpiteillään pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita, niiden painopisteitä ja hallinnonalan muita tavoitteita edistämällä liikenteen palvelumarkkinoiden ja asiakaslähtöisten palvelujen syntymistä erityisesti kokeiluilla, avaamalla ja hyödyntämällä tietoa sekä edistämällä digitalisaatiota liikennejärjestelmän suorituskyvyn parantamiseksi sekä automatisaation ja uusien käyttäjälähtöisten palvelujen mahdollistamiseksi. Liikennevirasto turvaa liikenne- ja viestintäyhteyksiä asiakastarpeita vastaavasti huolehtimalla liikenneverkon kunnosta sekä parantamalla liikenteen toimintavarmuutta ja turvallisuutta. Tulevina vuosina keskeisiä tehtäviä on korjausvelan kasvun pysäyttäminen ja korjausvelan hallittu vähentäminen hallitusohjelman mukaisesti. Liikenneverkon ylläpitoa ja kehittämistä tehostetaan mm. tiedon paremmalla hyödyntämisellä, uusien verkon kuntoa kartoittavien menetelmien hyödyntämisellä, kuntien ja valtion hankintayhteistyöllä sekä tietomallintamisen täysimääräisellä käyttöön otolla. Suunnittelukäytäntöä kehitetään ottamaan huomioon digitalisaation ja automatisaation vaikutukset tulevaisuuden liikennejärjestelmään ja liikennemääriin.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikennevirastolle vuodelle 2016 seuraavat keskeiset toiminnalliset tavoitteet.

Tulostavoite	2014 toteutuma	2015 tavoite/enn uste	2016 tavoite	2019 tavoite
--------------	-------------------	-----------------------------	-----------------	-----------------

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Liikenne- ja viestintäyhteydet

Liikennejärjestelmä toimii kilpailukykyä ja hyvinvointia edistäen

Elinkeinoelämän tyytyväisyys kuljetusten toimivuuteen (asteikko 1—5)	..	3,8	..	
Kansalaisten tyytyväisyys matkojen toimivuuteen (asteikko 1—5)	..	3,3	..	

Korjausvelan kasvu pysäytetään hallitusti

Päällystetyt tiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, (vilkasliikenteinen tieverkko/muu tieverkko) enintään	891/4 432	850/6 000	900/6 650	
Maantie- ja ratasillat kuntoluokissa huono ja erittäin huono, kpl, enintään	795	840	890	
Rataverkon kuntoindeksi (syksyn mittaus)	97	97	97	
Huonokuntoiset turvalaitteet kauppamerenkulun väylillä, %, enintään	7,2	7,8	8,5	

Biotalouden toimintaedellytyksistä huolehditaan

Painorajoitetut maantiesillat, kpl, enintään	495	500	500	
Soratiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km (max)	2 750	2 850	2 900	

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Tulostavoite	2014 toteutuma	2015 tavoite/ennuste	2016 tavoite	2019 tavoite
Liikenteen toimintavarmuus ja turvallisuus paranevat				
Radanpidosta johtuvat viivästykset kaukoliikenteessä, % junista 5 min. myöhässä (max)	4,5	4,0	4,0	
Radanpidosta johtuvat viivästykset lähiliikenteessä, % junista 3 min. myöhässä (max)	1,6	1,5	1,5	
Jäänmurtopalveluiden odotusaika, h, tavoite max	1,9	3,5	3,5	
Tieliikenteen henkilövahinko-onn. vähenemä perusväylänpidon toimin, kpl	19	23	15	
Liikenteen aiheuttamat ympäristöhaitat vähenevät				
Väylänpidon meluntorjunnan vaikutus, henkilö/vuosi	575	985	450	
Pohjavesien pilaantumisriskin vähenemä väylänpidon toimin, km	15	5,7	5,0	
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Tuottavuus ja kokonaistaloudellisuus				
Työn tuottavuuden kasvu, %	-0,8	1	1	
Kokonaistuottavuuden kasvu, %	-1,4	0,2	0,2	

Liikenneviraston menot ja tulot (milj. euroa)

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
Toimintameno t (01)	84,4	81,1	79,8
— Tulot toiminnasta	1,1	1,2	1,0
—	85,5	82,3	80,8
Toimintameno t			
— Hallinto	80,3	76,3	75,3
— T&K	5,2	6,0	6,0
Perusväylänpito (20)	982,6	932,9	965,0
Tulot	79,4	65,5	50,6
— Ratamaksu	43,4	43,8	41,0
— Muut tulot	36,0	21,7	9,6
Menot	1 062,0	998,4	1 015,6
Päivittäinen kunnossapito	377,9	382,1	396,5
— Hoito	330,5	317,8	331,4
— Käyttö	47,4	64,3	65,1
Ylläpito	400,7	345,6	372,8
— Korjaus	62,6	57,5	57,5
— Elinkaaren hallinta	325,2	273,1	298,9
—	12,9	15,0	16,5
Omaisuuksien hallinta			
Parantaminen	120,5	89,7	65,2

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
—	81,1	62,2	31,4
Liikenneväylien parantamisinvestoinnit			
— Liikenteen hallinnan järjestelmät	16,7	16,0	21,8
— Suunnittelu	22,7	11,5	12,0
Liikenteen palvelut	162,9	181,1	181,1
— Liikenteen ohjaus ja informaatio	68,7	79,3	74,6
— Jäänmurto	43,0	49,0	51,0
—	47,1	48,3	51,0
Maantielauttal iikenne			
—	4,2	4,5	4,5
Merikartoitus Kehittämisen estoinnit (70, 76, 77, 78, 79)	535,4	549,9	579,0
Jäänmurtajan hankinta (70)	0,9	55,0	-
Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (76)	21,3	35,0	35,0
Väyläverkon kehittäminen (77)	415,0	340,1	380,0
Eräät väylähankkeet (78)	30,8	22,0	56,0
Elinkaarirahoi tushankkeet (79)	67,4	97,8	106,0
Nettomenot yhteensä	1 602,4	1 564,0	1 623,8
Bruttomenot yhteensä	1 682,9	1 630,7	1 675,4

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Väylämaksulain mukaisen toiminnan tehtävien kehitys ja väylämaksutulot (11.19.06)

	2014 toteutuma	2015 arvio	muutos	2016 arvio	muutos
Väylämaksuilla katettava toiminta					
Ulkomaan tavaraliikenne rannikolla, milj. tonnia	94 630	95 000	0,4 %	96 000	1,1 %
Matkustajaliikenne, milj. matkustajaa	18,1	18,1	0,0 %	18,1	0,0 %
Väylämaksutulot, 1 000 euroa	87 587	44 400	- 49,3 %	44 800	0,9 %
Muut tuotot, 1 000 euroa	132	130	-1,5 %	130	0,0 %
Kustannukset, 1 000 euroa	82 662	86 162	4,2 %	92 662	7,5 %
Kustannusvastaavuus	106,1 %	51,7 %	-54,4 %-yks.	48,5 %	-3,2 %-yks.

01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 79 826 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenneviraston tehtävänä on vastata liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virasto edistää toiminnallaan koko liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta, alueiden tasapainoista kehitystä ja kestävä kehitystä.

Liikennevirasto kehittää toimintaansa erityisesti koko liikennejärjestelmän näkökulmasta parantamalla liikennemuotojen yhteistoimintaa ja tuottavuusedellytyksiä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
Bruttomenot	85 445	82 280	80 786
Bruttotulot	1 057	1 200	960
Nettomenot	84 388	81 080	79 826
Siirtyvät erät			

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2014	2015	2016
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	23 022		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	24 788		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto mom. 32.01.02. (9 htv)			268
Omakustannuseräpäätteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa			-662
Palkkaliukumasäästö			-331
Palkkausten tarkistukset			30
Toimintamenojen tuottavuussäästö			-403
Vuokramenojen indeksikorotus			42
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö			-80
Tasomuutos			-118
Yhteensä			-1 254

2016 talousarvio	79 826 000
2015 talousarvio	81 080 000
2014 tilinpäätös	86 154 000

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 965 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) väylien hoidosta, käytöstä, korjauksista, elinkaaren hallinnasta, omaisuuden hallinnasta, liikenneväylien parantamisinvestoinneista, liikenteen hallinnan järjestelmistä, suunnittelusta, liikenteen ohjauksesta ja informaatiosta, jäänmurrosta, maantielauttaliikenteestä, merikartoituksesta ja muista väylänpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien menojen sekä väylänpidosta aiheutuvien vahingonkorvauksien maksamiseen

2) toimintamäärärahan vakiosisältöisen käyttötarkoituksen mukaisesti sellaisten välttämättömien lakisääteisten velvoitteiden tekemiseen, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina

3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

4) väliaikaisesti radanpidon materiaalityöiden maksamiseen ennen materiaalin kohdentamista sijoitusmomentille budjetoiduille väylien kehittämishankkeille.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon ratamaksu, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksutulot, maksullisen palvelutoiminnan tulot ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja sekä väylänpidon vahingonkorvaustulot.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoituina tuloina 41,0 milj. euron ratamaksun perusmaksu. Liikennevirasto tulouttaa lisäksi rataverolain perusteella momentille 11.19.03 yhteensä 5,34 milj. euroa rataveroa.

Olemassa oleva liikenneverkko pidetään kunnossa *perusväylänpidon* toimin. Perusväylänpidon määrärahoilla rahoitetaan tien- ja radanpitoa sekä vesiväylänpitoa. Maantielain mukaan tienpito käsittää maantien suunnittelun, rakentamisen, kunnossapidon ja liikenteen hallinnan. Maantien rakentamisella tarkoitetaan uuden tien tekemistä ja tien parantamista. Ratalain mukaan *radanpidolla* tarkoitetaan rautatien ja siihen liittyvän kiinteän omaisuuden suunnittelua, hankintaa, rakentamista, hallintaa ja kunnossapitoa sekä olemassa olevan rautatien parantamista. Rakentamisella tarkoitetaan uuden rautatien rakentamista ja olemassa olevan rautatien parantamista.

Väylänpito jaetaan päivittäiseen kunnossapitoon, ylläpitoon, parantamiseen sekä liikenteen palveluihin. Nämä on jaettu edelleen momentin päätösosassa mainittuihin osiin. Perusväylänpidon rahoituksesta noin 60 % on sidottu yli vuoden kestäviin indeksisidonnaisiin sopimuksiin.

Väylänpidossa priorisoidaan liikenneverkon päivittäisen liikennöitävyyden vaatimat toimet sekä tulevana vuosina korjausvelan kasvun pysäyttäminen ja sen hallittu vähentäminen. Korjausvelkatoimenpiteet kohdennetaan mm. vilkasliikenteisten seutu- ja yhdysteiden päällysteiden ja rakenteiden parantamiseen, maantie- ja ratasiltojen kuntoon, ratapihoihin ja ratojen turvalaitteisiin sekä biotalouden toimintaedellytysten turvaamiseksi sekä raakapuuterminaalien kehittämiseen.

Päivittäisellä kunnossapidolla (397 milj. euroa) varmistetaan liikenneverkon päivittäinen liikennöitävyys. Liikenneverkon hoitoon käytetään 332 milj. euroa ja nämä toimet priorisoidaan koko väylänpidossa. Väylien ja niiden laitteiden toiminnan energiakulut sekä sähkö- ja ict-järjestelmien tukipalvelut ovat yhteensä 65 milj. euroa.

Ylläpitoon käytetään 372,8 milj. euroa. Ylläpidolla korjataan liikenneverkon ja sen erityisrakenteiden kulumisesta ja ikääntymisestä aiheutuvia vaurioita ja uusitaan toimivuudeltaan heikkeneviä rakenteita. Liikenneverkon korjausvelka on pääosin aiheutunut ylläpidon toimenpiteiden riittämättömyydestä perusväylänpidon rahoitustason laskettua ja ostovoiman heiketessä. Suurin osa ylläpidon rahoituksesta käytetään elinkaaren hallintaan eli 307 milj. euroa. Toimet ovat laajalti väyläverkon osien tai suuren yksittäisen kohteen suunnitelmallista korjausta ja uusimista, ml. hankeohjelma pääratojen routa- ja pehmeikkökorjauksille. Näillä toimilla estetään kunnan heikkenemisen hättäväikutuksia liikenteelle ja parannetaan liikenteen turvallisuutta, sujuvuutta ja täsmällisyyttä.

Parantamiseen käytetään 65 milj. euroa ja sillä pidetään väylien palvelutaso lisääntyneen liikenteen tai maankäytön muutosten edellyttämällä tasolla. Liikenneväylien parantamisinvestoinneilla (31 milj. euroa) rahoitetaan pienehköjä rakennuskohteita ja niihin liittyvä hankesuunnittelu. Näihin kuuluvat mm. raakapuuterminaalien hankeohjelma (5 milj. euroa), raskaiden ajoneuvojen mitta- ja painokorotusten hankeohjelma (10 milj. euroa). Muu parantamisen rahoitus kohdentuu liikennekeskusten käyttämien järjestelmien pienimuotoista uusimiseen ja suunnitteluun (pl hankesuunnittelu).

Liikennepalveluihin käytetään 181 milj. euroa. Liikennepalvelut muodostuvat liikenteen ohjauksesta ja informaatiosta (75 milj. euroa, pääosin rataliikennekeskuksen, tieliikennekeskusten ja VTS-keskusten

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

palveluiden ostoja), jäänmurrosta (51 milj. euroa), maantielauttaliikenteestä (51 milj. euroa) ja merikartoituksesta (4,5 milj. euroa). Toimilla edistetään liikenteen, kuljetusten ja liikkumisen turvallisuutta, sujuvuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Jäänmurron menot on mitoitettu jäänmurtajien 490 toimintapäivän mukaan ja väylämaksulain mukaisten tehtävien kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan 48,5 % vuonna 2016. Väylämaksun tarkoituksena on kattaa kauppamerenkulun väylien rakentamisesta, hoidosta ja ylläpidosta sekä alusliikennepalvelusta ja jäänmurtajien avustustoiminnasta aiheutuvat kustannukset. Väylämaksun tilapäinen puolitus on voimassa vuonna 2016.

Perusväylänpidon menot ja tulot liikennemuodoittain vuosina 2014—2016 (milj. euroa)

	2014 toteutuma			2015 varsinainen talousarvio			2016 esitys		
	brutto- menot	brutto- tulot	netto- menot	brutto- menot	brutto- tulot	netto- menot	brutto- menot	brutto- tulot	netto- menot
Tienpito	590	21	569	545	11	534	540	0	540
Radanpito	394	60	334	366	53	313	381	50	331
Vesiväylänpito	81	1	80	87	1	86	95	1	94
Yhteensä	1 065	82	983	998	65	933	1 016	51	965

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	32 091
Yhteensä	32 091

2016 talousarvio	965 000 000
2015 I lisätalousarvio	7 793 000
2015 talousarvio	932 909 000
2014 tilinpäätös	1 016 938 000

35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 20 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen länsimetron rakentamiseen välillä Ruoholahti—Matinkylä.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Länsimetrohankkeessa jatketaan Helsingin metroa Ruoholahdesta Matinkylään. Avustus maksetaan edellisenä vuonna toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuoden 2014 loppuun mennessä rakentamiskustannukset ovat olleet yhteensä 660 milj. euroa. Vuonna 2015 syntyvien rakentamiskustannusten arvioidaan olevan noin 300 milj. euroa. Siitä valtion avustuksen 30 % osuuteen voidaan hyväksyä vain osa, koska avustuksen enimmäismäärä 200,0 milj. euroa lokakuun 2007 MAKU-indeksiin (131,5 pistettä 2000=100) kustannustasossa tulee täyteen. Vuonna 2016 tarvittavasta määrärahasta puuttuva osa rahoitetaan aikaisempina vuosina myönnettyistä määrärahoista, joita on jäänyt käyttämättä 18,6 milj. euroa. Länsimetron rakentamisen avustamisesta on valtiolle

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

kertynyt menoja vuosina 2011—2015 yhteensä 197,9 milj. euroa. Avustusta ennakoidaan maksettavan vuonna 2016 vielä 39,0 milj. euroa.

Länsimetron jatkohankkeessa metron rakentamista jatketaan Matinkylästä Kivenlahteen asti. Avustus maksetaan Espoon kaupungille jälkikäteen edellisenä vuonna toteutuneiden kustannusten perusteella kuitenkin siten, että ensimmäinen kerran valtionavustus maksetaan vuonna 2017 vuosina 2014–2016 toteutuneista avustuskelpoisista menoista. Länsimetron jatkohankkeen arvioidaan etenevän siten, että valtionavustusta maksetaan 83 milj. euroa vuonna 2017, 80 milj. euroa vuonna 2018, 65 milj. euroa vuonna 2019 ja 14 milj. euroa vuonna 2020. Avustuksen enimmäismäärä vuoden 2013 marraskuun MAKU-indeksin (136,72 pistettä 2005=100) kustannustasossa on 240 000 000 euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2016	2017	2018	2019	Yhteensä vuodesta 2016 lähtien
Ruoholahti—Matinkylä	20 400	-	-	-	20 400
Matinkylä—Kivenlahti	-	83 000	80 000	79 000	242 000
Yhteensä	20 400	83 000	80 000	79 000	262 400

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-68 313
Yhteensä	-68 313

2016 talousarvio	20 400 000
2015 talousarvio	88 713 000
2014 tilinpäätös	55 744 000

41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa voidaan käyttää valtionavustuksen maksamiseen Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolisten lentoasemien toiminta- ja investointimenoihin.

Selvitysosa: Avustuksen myöntäminen muuhun kuin lennonvarmistus-, turva tai vartiointitoimintaan edellyttää lisäksi komissiolle tehtävää valtioneuvoston ilmoitusta ja komission hyväksyntää lentoasemia ja lentoyhtiöitä koskevien valtioneuvoston suositusten (EUVL 2014/C 99/03) nojalla. Tällöin toimintaan myönnettävän avustuksen enimmäismäärä ja kriteerit riippuvat komission hyväksynnästä.

2016 talousarvio	1 000 000
2015 I lisätalousarvio	1 340 000
2015 talousarvio	1 000 000
2014 tilinpäätös	1 000 000

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionavustusten maksamiseen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen
- 2) tiekuntien neuvonnan ja opastamisen tukemiseen ja sitä tukevan materiaalin ja palveluiden tuottamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää yksityisten teiden kunnossapidon ja parantamisen tukemiseen. Määrärahaa käytetään tasa-arvoisen liikkumisen turvaamiseen sekä pysyvän asutuksen ja elinkeinoelämän tarvitsemien teiden avustamiseen.

Valtionavustus kohdistuu ensisijassa lauttojen käytön ja kunnossapidon tukemiseen sekä vähäisessä määrin teiden parantamiseen. Valtionavustukseen oikeutettuja teitä on noin 55 000 km, ja niiden hoitamista varten on perustettu noin 16 000 tiekuntaa.

Avustettaviin erityiskohteisiin käytettävä tuki on noin 1,8 milj. euroa. Saapuneiden avustushakemuksien pohjalta arvioidaan erityiskohteisiin kohdennettava tuki. Vuonna 2015 arvio tehtiin avustuksen enimmäismäärän, 80 prosentin, mukaisesti. Vuonna 2016 arvio tehdään 65 prosentilla. Avustustason muuttamisella haetaan kustannustehokkuutta ja varmistetaan avustustoiminnan tarkoituksenmukainen palvelutason saavuttaminen.

Avustettavia kohteita ovat vain tien liikennöitävyyden kannalta kiireellisimmät siltojen ja suurien rumpujen parantamiset tai tien vaurioitumisen korjaamiset. Tuki voi olla korkeintaan 75 % todellisista hyväksytyistä kustannuksista. Tavanomaisissa tien parantamiskohteissa tuen osuus tällä hetkellä on 50 % ja eräissä merkittävimmissä siltakohteissa enintään 75 %. Kuntien tuki kyseisiin kohteisiin on vaihdellut välillä 0—20 %. Vuonna 2016 voidaan avustaa vain yksittäisiä tienparannuskohteita.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-2 000
Yhteensä	-2 000
2016 talousarvio	3 000 000
2015 talousarvio	5 000 000
2014 tilinpäätös	8 000 000

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

70. Jäänmurtajan hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta	-55 000
Yhteensä	-55 000

2016 talousarvio	—
2015 talousarvio	55 000 000
2014 tilinpäätös	46 000 000

76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 997 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maantielain (503/2005) mukaisten maa-alueiden ja korvausten lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen
- 2) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen
- 3) maantietä tai rautatietä varten tarvittavien alueiden sekä tilusjärjestelyihin käytettävien vaihtomaiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tie- tai ratasuunnitelman hyväksymistä
- 4) ratalain (110/2007) mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden kauppahintojen ja korvausten maksamiseen sekä lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen
- 5) väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen maksamiseen
- 6) vesilain (587/2011) mukaisten korvausten maksamiseen.

Selvitysosa: Tiealueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin on tarkoitus käyttää 28 440 000 euroa, rata-alueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin 6 540 000 euroa sekä maa- ja vesialueiden hankintoihin ja korvauksiin 17 000 euroa.

2016 talousarvio	34 997 000
2015 talousarvio	34 997 000
2014 tilinpäätös	21 326 584

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 382 030 000 euroa.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) momentille budjetoitujen väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin
- 2) sijoitusmenomomenteilta rahoitettavien investointihankkeiden hankesuunnittelusta aiheutuviin menoihin ennen kuin hankkeen aloittamisesta tehdään päätös valtion talousarvion yhteydessä.

Valtuus

Valtuus tehdä sitoumuksia uusiin väylähankkeisiin: Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja enintään taulukossa mainittu määrä (sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä):

Uudet väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
Soklin kaivoksen tieyhteyden parantaminen	140 000 000
Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen	60 000 000

Valtuus tehdä sitoumuksia aiempina varainhoitovuosina päätettyihin väylähankkeisiin:

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin, aiemmissa talousarvioissa päätettyihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien enintään taulukossa mainittu määrä (sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot):

Aiempina varainhoitovuosina päätetyt väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
Tiehankeet	
Vt 6 Lappeenranta—Imatra	177 000 000
Kt 51 Kirkkonummi—Kivenlahti	80 000 000
Vt 5 Päiväranta—Vuorela	90 000 000
Vt 6 Joensuun kohta	47 100 000
E18 Haminan ohikulkutie	180 000 000
Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie	57 500 000
Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	75 500 000
E18 Koskenkylä—Kotka erillishanke	37 000 000
Vt 8 Turku—Pori	92 500 000
Länsimetron liityntäyhteydet	19 900 000
Vt 4 Rovaniemen kohta	25 000 000
Vt 5 Mikkelin kohta	27 000 000
Mt 101 Kehä I parantaminen	32 000 000
Vt 6 Taavetti—Lappeenranta	76 000 000
Mt 148 parantaminen Keravan kohdalla	13 000 000
Vt 3 Arolammin eritasoliittymä	6 000 000
Kt 77 Viitasaari—Keitele	13 000 000
Vt 3 Tampere—Vaasa Laihian kohta, 1. vaihe	27 000 000
Vt 22 Oulu—Kajaani—Vartius	15 000 000

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
Vt 8 Pyhäjoen ydinvoimalan edellyttämät tieinvestoinnit	22 500 000
Ratahankkeet	
Rovaniemi—Kemijärvi, sähköistys	24 000 000
Kehärata	509 000 000
Pohjanmaan rata	674 000 000
Keski—Pasila, länsiraide	40 000 000
Riihinäen kolmioraide	10 000 000
Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe	150 000 000
Pännäinen—Pietarsaari, sähköistys	4 000 000
Vesiväylähankkeet	
Pietarsaaren meriväylä	11 400 000
Uudenkaupungin meriväylä	11 000 000
Rauman meriväylä	20 000 000
Savonlinnan syväväylän siirtäminen	40 000 000
Yhteiset väylähankkeet	
Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet	158 000 000

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan kaikki valtion suoralla talousarviorahoituksella toteutettavien väylähankkeiden määrärahat. Hankkeiden ulkopuoliset rahoitusosuudet otetaan huomioon momentilla 12.31.10 silloin, kun Liikennevirasto maksaa ensin ja laskuttaa ulkopuolista tahoja sen jälkeen. Vastaavasti tämän momentin määrärahatarve jää pienemmäksi. Ulkopuolisella rahoitusosuudella tarkoitetaan muiden tahojen osallistumista valtion vastuulle kuuluvien väylähankkeiden kustannuksiin.

Hanke-erittely

	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	Sopimusvaluutus milj. €	Ulkopuolisen rahoituksen osuus		Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha a v. 2016 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
				sopimusvaltuudesta milj. €	Arvioitu käyttö milj. €			
Keskeneräiset väylähankkeet								
Tiehankeet								
E18 Haminan ohikulkutie	TA 2011	2015	180,0	5,2	166,2	3,5	-	
Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	TA 2011/ II LTA	2014	75,5	2,4	63,7	8,0	3,8	
Vt 8 Turku—Pori	LTA 2013/II	2014	92,5	2,5	64,1	19,0	6,9	
Vt 4 Rovaniemen kohta	TA 2014	2016	25,0	2,0	19,1	3,9	-	
Vt 5 Mikkelin kohta	TA 2014	2017	27,0	3,0	14,0	7,7	2,3	
Mt 101 Kehä I parantaminen	TA 2014	2018	32,0		11,4	5,0	15,6	

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	Hyväksyty	Valmis liikenteelle	Sopimusvaluutus milj. €	Ulkopuolisen rahoituksen osuus sopimusvaluutusta milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha v. 2016 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Vt 6 Taavetti—Lappeenranta	LTA 2014	2018	76,0		7,6	39,2	29,2
Vt 3 Tampere—Vaasa, Laihian kohta, 1. vaihe	TA 2015	2017	27,0		2,0	13,0	12,0
Vt 8 Oulu—Kajaani—Vartius	TA 2015	2016	15,0		2,7	7,3	5,0
Vt 8 Pyhäjoen ydinvoimalan edellyttämät tieinvestoinnit	TA 2015	2017	22,5		3,0	14,5	5,0
Ratahankkeet							
Pohjanmaan rata	TA 2011/ III LTA 2011/ TA 2015	2017	674,0		577,3	71,5	25,2
Keski-Pasila, länsiraide	TA 2014	2020	40,0		9,0	9,0	22,0
Riihimäen kolmioraide	TA 2015	2016	10,0		4,5	5,5	-
Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe	TA 2015	2020	150,0		2,0	30,0	118,0
Pännäinen—Pietarsaari, sähköistys	TA 2015	2017	4,0		0,5	3,0	0,5
Vesiväylähankkeet							
Rauman meriväylä	II LTA 2014	2017	20,0		1,0	10,0	9,0
Savonlinnan syväväylän siirtäminen	TA 2015	2018	40,0		4,0	15,0	21,0
Yhteiset väylähankkeet							
Äänekosken biotuotetehtaan liikennejärjestelyt	LTA 2015	2018	158,0		13,0	50,0	95,0
Pisara—radan suunnittelu	TA 2012	2016		6,8	29,0	11,0	-
Muu kehittämisen hankesuunnittelu					-	5,0	-
Keskeneräiset väylähankkeet yhteensä			1 668,5	21,9	994,4	331,0	370,5
Uudet väylähankkeet							
Soklin kaivoksen tieyhteydet	TA 2016	2020	140,0	-	-	39,0	101,0
Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen	TA 2016	2019	60,0	-	-	12,0	48,0
Uudet väylähankkeet yhteensä			200,0	-	-	51,0	149,0
Keskeneräiset ja uudet väylähankkeet yhteensä			1 868,5	21,9	994,4	382,0	519,5

Keskeneräisten tässä talousarviossa määrärahaa saavien hankkeiden sopimusvaluudet ilman hankesuunnittelua ovat yhteensä 1 668,5 milj. euroa, josta ulkopuolisten rahoitusosuus on 21,9 milj. euroa. Vuoden 2015 loppuun mennessä arvioidaan näiden hankkeiden määrärahojen kumulatiiviseksi käytöksi 965,5 milj. euroa. Vuonna 2016 momentin mitoituksessa on otettu huomioon määrärahoja

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

315,03 milj. euroa. *Uusista hankkeista* aiheutuu valtiolle menoja vuonna 2016 yhteensä 51,0 milj. euroa. *Väylähankkeiden suunnittelusta* aiheutuu menoja lisäksi yhteensä 16,0 milj. euroa.

Momentin 382,03 milj. euron määräraha on valtion rahoitusosuutta 378,9 milj. euroa. Vuodelle 2016 kertyy ulkopuolisia rahoitusosuuksia noin 3,1 milj. euroa, jotka on otettu huomioon momentilla 12.31.10.

Uusien hankkeiden perusteluna esitetään seuraavaa:

Soklin kaivoksen tieyhteyden parantaminen

Hanke sisältää Soklin kaivoksen tieyhteyden parantamisen ja joiltakin osin uusien tielinjausten rakentamisen Soklin kaivokselta Kemijärven seudulle rakennettavaan lastaustermiinaaliin ja lastaustermiinalin rakentamisen. Lisäksi parannetaan turvallisuuden kannalta kriittisiä tieosuuksia Kemijärveltä Rovaniemen suuntaan. Lähtökohtana on, että kuljetus voidaan suorittaa 90 tonnin painoisilla rekoilla. Hankkeeseen sisältyvät tarvittavat rakenteiden vahvistukset ja tarvittavat toimenpiteet, joilla parannetaan muiden tienkäyttäjien ja porojen turvallisuutta. Martti-Sokli osuus ja siihen tarvittavan Rovala- Sokli tiesuunnittelu ja rakentaminen tehdään jälkirahoitusmallilla ja valtio maksaa osuuden takaisin Yara Suomi Oy:lle kaivostoiminnan alettua. Martista Kemijärvelle olemassa olevan tien parantamisen ja uusien tielinjausten suunnittelu tehdään valtion rahoituksella. Hankkeen arvioidaan valmistuvan vuonna 2018. Hankkeen valtuus on 140 milj. euroa (MAKU 2010:120), josta jälkirahoituksen osuus (Martti-Sokli väli) on 35 milj. euroa. Vuoden 2016 määräraha on 39,0 milj. euroa. Rakentamistöiden aloittaminen riippuu yhtiön päätöksestä tehtaan rakentamisesta.

Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen

Hankkeen tavoitteena on vähentää lähi- ja kaukojunaliikenteen häiriöitä Helsingin alueella ja muualla Suomessa sekä lisätä ratapihan kapasiteettia. Hanke mahdollistaa junaliikenteen tarjonnan kasvattamisen, vähentää ratapihalla tapahtuvien liikenteen häiriöiden vaikutusta ja mahdollistaa laajemmat kunnossapitotyöalueet. Hankkeessa lisätään Helsingin ratapihan vaihteita ja tiivistetään opastinjärjestelmää. Hankkeen kustannusarvio on 60,0 milj. euroa (MAKU 2010: 122). Vuoden 2016 määräraha on 12,0 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2016	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2016 lähtien
Keskeneräiset väylähankkeet	315 030	213 390	92 000	65 158	685 578
Uudet väylähankkeet	51 000	52 000	56 000	41 000	200 000
Menot yhteensä	366 030	265 390	148 000	113 658	885 578

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 536,4 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Väylähankkeiden määrärahatarpeiden muutos	41 889
Yhteensä	41 889

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

2016 talousarvio	382 030 000
2015 I lisätalousarvio	18 716 000
2015 talousarvio	340 141 000
2014 tilinpäätös	472 252 000

78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 56 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin. Ulkopuolisten rahoittajien suorittamat ja valtion jälkikäteen maksamat rahoitusosuudet budjetoidaan maksuperusteisina.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet väyläverkon kehittämishankkeiden valtion menoista. Ulkopuolisten rahoittajien (esim. kunnat ja yritykset) rahoitusosuudet budjetoidaan momentille sen mukaisesti milloin valtio maksaa ne rahoittajille takaisin.

Hanke-erittely

	Hyväk- sytty	Valmis liikenteelle	Sopimus- valtuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha v. 2016 milj. €	Rahoitus- tarve myöhemmin milj. €
Keskeneräiset väylähankkeet						
Tiehankeet						
Vt 12 Tampereen rantaväylä	TA 2012/LTA 2013	2017	61,0	5,0	26,0	30,0
E18 Kehä III, 2. vaihe	TA 2013/LTA 2013	2016	110,0	39,0	30,0	21,0
Fennovoiman tieyhteys	TA 2015	2015	7,4	-	-	7,4
Yhteensä			178,4	44,0	56,0	58,4

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2016	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2016 lähtien
Ennen vuotta 2016 tehdyt sitoumukset	56 000	58 400	-	-	114 400

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 31,8 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu hankkeiden etenemisen mukaan tehtävistä sopimuksista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	34 000
Yhteensä	34 000

2016 talousarvio	56 000 000
2015 talousarvio	22 000 000
2014 tilinpäätös	25 000 000

79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 105 970 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää väylaverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta elinkaarihankkeina aiheutuviin menoihin.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan kaikkien elinkaarihankkeiden valtion rahoitusosuuden edellyttämät määrärahat. Vuonna 2016 momentilta rahoitetaan kolmea elinkaarihanketta.

Hanke-erittely

			Sopimusvaltuus	Arvioitu käyttö	Määräraha v. 2016	Rahoitustarve myöhemmin
	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	uus milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Keskeneräiset elinkaarihankkeet						
E18 Muurla—Lohja	LTA I 2004	2008	700,0	285,2	41,6	408,2
E18 Koskenkylä—Kotka	TA 2010	2014	650,0	93,7	62,0	494,3
E18 Hamina—Vaalimaa	TA 2014	2018	660,0	5,7	2,4	652,0
Yhteensä			2 045,0	384,6	106,0	1 554,5

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

					Yhteensä vuodesta 2016 lähtien
	2016	2017	2018	2019—	

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2016	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2016 lähtien
Ennen vuotta 2016 tehdyt sitoumukset	105 970	101 210	126 450	1 326 790	1 660 420

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 243,5 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu hankkeiden etenemisen mukaan tehtävistä sopimuksista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	8 220
Yhteensä	8 220

2016 talousarvio	105 970 000
2015 talousarvio	97 750 000
2014 tilinpäätös	69 000 000

20. Liikenteen viranomaispalvelut

Selvitysosa: Liikenteen viranomaispalveluilla turvataan liikennejärjestelmän toimivuutta ja turvallisuutta sekä luodaan edellytyksiä liikennejärjestelmän ja siihen liittyvien palvelujen innovatiiviseen kehittämiseen.

01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 60 792 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa kaikkien liikennemuotojen viranomaispalveluista. Liikenteen viranomaispalvelut liittyvät liikennejärjestelmän turvallisuuteen, tietovarantoihin, toimintavarmuuteen ja markkinoihin.

Määrärahat JTS -kaudella (1 000 euroa)

Liikenteen viranomaispalvelut	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Toteutuma	Talousarvio	Esitys	Kehys	Kehys	Kehys
Virasto yhteensä	47 613	49 589	60 792	60 744	60 422	60 175

Liikenteen turvallisuusviraston tehtävänä on muun muassa:

— liikenteen verotus-, rekisteröinti- ja valvontatehtävät

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

- liikennejärjestelmän lupa- ja valvontatehtävät
- liikennealan koulutukseen ja tutkintojen järjestämiseen liittyvät tehtävät
- viraston toimialaan kuuluvat liikennemarkkinoihin liittyvät tehtävät
- liikenteen turvallisuuden edistämiseen ja liikenteen ympäristövaikutuksiin kuuluvat tehtävät
- liikenteen viestintä- ja valistustehtävät
- liikennejärjestelmän toimivuuden varmistaminen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Liikenteen turvallisuusviraston trafin rooli hallinnonalan painopisteiden toteuttamisessa:

- edistää liikenteen palvelumarkkinoiden ja asiakaslähtöisten palvelujen syntymistä mahdollistavalla sääntelyllä, suunnitelmallisella vaikuttamisella ja kokeiluilla
- pyrkii ohjaamaan kuluttajakysyntää liikenteen energiareformia tukevilla palveluilla
- avata ja hyödyntää tietoa uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja liikennepalvelujen aikaansaamiseksi
- turvata liikenne- ja viestintäyhteyksiä parantamalla liikenteen toimintavarmuutta ja turvallisuutta

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikenteen turvallisuusvirastolle vuodelle 2016 seuraavat keskeiset toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja muita tavoitteita.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Tulostavoite	2014 toteutunut	2015 talousarvio	2016 tavoite	2019 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA				
Liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinat ja palvelut				
Liikennejärjestelmän sääntely on tarkoituksenmukaista ja toimialan kehityksen mahdollistavaa.			Nykyisen sääntelyn purkamis- ja keventämismahdollisuudet arvioitu ja ryhdytty toimenpiteisiin . Uusissa säädös- ja määräyshankkeissa sääntelyn tehokkuus otettu huomioon.	Nykyinen sääntely purettu tai kevennetty.Uusissa säädös- ja määräyshankkeissa sääntelyn tehokkuus otettu huomioon.
Virasto vaikuttaa suunnitelmallisesti merkittäviin asioihin liikenteen kansainvälisessä, EU- ja kansallisessa toimintaympäristössä. Vaikuttamisessa asioiden valmistelu tapahtuu tiiviisti sidosryhmien kanssa yhteistyötä tehden.			Vaikuttamissuunnitelma on päivitetty säännöllisesti. Suunnitelma on toteutunut ja se on arvioitu	
Liikenteen energiareformi			Toimenpiteet toteutettu	
Kuluttajien kysynnän ohjaaminen puhtaampiin ajoneuvoihin				
Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet				
Liikenteen tietoa hyödyntämällä luodaan uusia toimintatapoja, palveluja, innovaatioita ja liiketoimintamahdollisuuksia.			Liikenteen tiedon hyödyntämistä koskeva tiekartta on päivitetty ja tiekartta on toteutunut	
Liikenne- ja viestintäyhteydet				
Liikennejärjestelmän toimintavarmuus ja turvallisuus			Liikenteen toimintavarmutta ja turvallisuutta on parannettu äly- ja tietopalveilla sekä poikkihallinnollista yhteistyötä vahvistamalla	

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2014	2015	2016	2019
Tulostavoite	toteutunut	talousarvio	tavoite	tavoite
Palvelutaso				
Asiakastyytyväisyys, asiakkaat (asteikko 1—5)	3,6	3,6	3,6	3,6
Asiakastyytyväisyys, sidosryhmät (asteikko 1—5)	3,6	3,6	3,6	3,6
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Viranomaistehtävät				
Viraston palveluja kehittämällä tuotetaan kustannussäästöjä.			Toiminnan tehokkuus paranee koko palveluketjussa	
TUOTTAVUUS				
Työn tuottavuuden kasvu-% vähintään	-1,65	1	1	1
Kokonaistuottavuuden kasvu-% vähintään	-1,71	2	2	2
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, % (kolmen vuoden keskiarvo, %)	105	101...107	101...107	101...107

Liikenteen turvallisuusviraston bruttomenot ovat noin 141,2 milj. euroa. Tästä maksullisen toiminnan tuloilla katetaan 81,0 milj. euroa ja 60,8 milj. euroa nettomäärärahalta. Nettomäärärahan mitoituksessa on otettu huomioon momentille 11.19.05 budjetoitua lentoliikenteen valvontamaksua vastaavat menot 11,1 milj. euroa sekä momentille 11.19.07 budjetoitua katsastustoiminnan valvontamaksua vastaavat menot 7,33 milj. euroa. Ajoneuvoverotustehtävän menot ovat 11,16 milj. euroa. Tietojen luovutuksen maksuttomuuden aiheuttamat menot ovat 12,06 milj. euroa. Keskeisimmät julkisoikeudelliset suoritteet tulo muodostuksen kannalta ovat tieliikenteen ajoneuvojen rekisteröintiin ja liikenteeseen ottoon, ajokokeisiin, tutkintoihin ja ajokortteihin liittyvät suoritteet sekä erilaiset henkilöiden pätevyyteen liittyvät suoritteet.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2014	2015	2016
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	139 385	134 630	141 815
Bruttotulot	90 571	85 041	81 023
Nettomenot	48 814	49 589	60 792
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	15 051		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	15 685		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2014	2015	2016
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	77 223	75 824	81 023
— Ajoneuvojen rekisteröinti	36 132	33 975	32 433

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2014	2015	2016
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
— Ajo-oikeudet ja tutkinnot	30 356	27 451	35 274
— Luvat ja valvonta	10 736	14 398	13 316
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	8 977	9 217	0
Tuotot yhteensä	86 200	85 041	81 023
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	73 993	75 627	80 985
— Ajoneuvojen rekisteröinti	33 801	30 675	30 819
— Ajo-oikeudet ja tutkinnot	26 769	25 611	34 144
— Luvat ja valvonta	13 423	19 341	16 022
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	8 487	8 612	0
Kustannukset yhteensä	85 480	88 239	80 985
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	3 230	197	38
— Ajoneuvojen rekisteröinti	2 331	3 300	1 614
— Ajo-oikeudet ja tutkinnot	3 587	1 840	1 130
— Luvat ja valvonta	-2 687	-4 943	-2 706
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	490	605	0
Kustannusvastaavuus yhteensä	3 720	802	38
Kustannusvastaavuus, %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	104	100	100
— Liikennevälineiden rekisteröinti	107	111	105
— Pätevyyksien rekisteröinti	113	107	103
— Tutkinnot, luvat ja valvonta	80	74	83
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	106	107	0
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	104	101	100

Veroluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2014	2015	2016
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Lentoliikenteen valvontamaksu	11 045	11 100	11 451
Katsastustoiminnan valvontamaksu	4 817	7 260	7 260
Tuotot yhteensä	15 862	18 360	18 711
Kustannukset			
Lentoliikenteen valvontamaksu	11 420	11 870	11 870
Katsastustoiminnan valvontamaksu	3 466	7 329	7 260
Kustannukset yhteensä	14 886	19 199	19 130
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Lenntoliikenteen valvontamaksu	-375	-770	-419
Katsastustoiminnan valvontamaksu	1 351	-69	0
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	976	-839	-419
Kustannusvastaavuus, %			

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2014	2015	2016
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Lentoliikenteen valvontamaksu	97	94	96
Katsastustoiminnan valvontamaksu	139	99	100
Kustannusvastaavuus, %	107	96	98

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eurocontrol –järjestön jäsenmaksun rahoitus			600
Merenkulun erityisasiantuntija (siirto mom. 24.01.01)			-283
Rikkidirektiivin valvonta			200
Tiedon luovutuksen maksuttomuus			12 060
Palkkaliukumasäästö			-81
Palkkausten tarkistukset			7
Toimintamenojen tuottavuussäästö			-254
Vuokramenojen indeksikorotus			15
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö			-48
Tasomuutos			-1 013
Yhteensä			11 203

2016 talousarvio	60 792 000
2015 I lisätalousarvio	-243 000
2015 talousarvio	49 589 000
2014 tilinpäätös	48 213 000

40. Ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilu (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2016 talousarvio	—
2015 talousarvio	3 000 000

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

Selvitysosa: Merenkulupolitiikan tavoitteena on turvata Suomen kauppalaivaston myönteinen kehitys, suomalaisten merenkulkijoiden työllisyys ja huoltovarmuus. Oman kauppalaivaston tarvetta korostaa Suomen syrjäinen sijainti ja ulkomaankaupan riippuvuus merikuljetuksista Itämeren yli. Jo pelkästään huoltovarmuuskohdat edellyttävät riittävän suurta kotimaista tonnista. Kauppalaivaston määrä on viime vuosina asteittain noussut. Suomalaisten alusten osuus merikuljetuksista on vakiintunut hieman yli 30 prosentin tasolle (tuonnissa runsas 40%, viennissä hieman yli 20%).

Kaukoliikenteessä joukkoliikenteen peruspalvelutasoa voidaan turvata ostamalla liikennettä tai myöntämällä yksinoikeuksia julkisen palveluvelvoitteen vastineeksi silloin kun riittävät yhteydet eivät synny markkinaehtoisesti. Peruspalvelutasoa tarkastellaan liikennejärjestelmätasolla, joten riittää, että määränpäähän päästään yhtäkin liikennemuotoa käyttäen.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Joukkoliikennejärjestelmää kehitetään vahvasti palvelutasojattelun suuntaan. Palvelutaso perustuu asiakastarpeisiin, yhteiskunnallisiin tavoitteisiin sekä käytettävissä oleviin resursseihin. Neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla tavoitteena on yksityisautoilun kanssa kilpailukykyinen joukkoliikenne erityisesti työmatkoilla. Keskisuurilla kaupunkiseuduilla pyritään houkuttelevaan joukkoliikenteen tarjontaan. Pienillä kaupunkiseuduilla ja kaupunkiseutujen läheisillä haja-asutusalueilla pyritään joukkoliikenteen peruspalvelutasoon.

Joukkoliikennelain mukaisesti joukkoliikenteen järjestämistavat muuttuivat 1.7.2014 alkaen. Muutos tapahtuu asteittain 2.12.2019 mennessä. Muutos vaikuttaa myös valtionavustuksella tuettaviin lipputyyppeihin.

Joukkoliikenteen matkustajainformaation, tietojärjestelmien sekä yhteiskäyttöisten maksujärjestelmien kehitystä edistetään. Pitkällä aikavälillä valtion rahoituksella tullaan ostamaan tai avustamaan liikennettä vain sellaisilta toimijoilta, jotka sitoutuvat joukkoliikenteen yhteiseen maksu- ja informaatiojärjestelmien kehittämistyöhön.

Saaristoliikenteen lauttojen ja yhteysalusten palvelut turvataan nykytasolla.

Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut (1 000 euroa)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys	kehys	kehys	kehys
Vesiliikenne (43, 46, 50, 51)						
Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantaminen (43)	87 582	86 420	100 420	100 420	100 420	100 420
Alusinvestointien ympäristötuki (46)	20 000	-	-	-	-	-
Lästimaksuista suoritettavat avustukset (50)	951	-	-	-	-	-
Luotsauksen hintatuki (51)	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200
Joukkoliikenteen ostot ja valtionavustukset (42, 63, 64, 66)						
Valtionavustus koulutuksesta (42)	841	841	841	841	841	841
Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (63)	102 843	103 159	84 474	83 000	83 000	83 000
Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (64)	10 745	12 225	12 500	12 990	12 683	12 683
Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (66)	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300
Yhteensä	232 465	212 148	207 738	206 754	206 447	206 447

42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu rautatiealan toimijoista riippumattomalle ja laaja-alaista rautatiealan ammatillista koulutusta eri tehtäviin tarjoavalle oppilaitokselle tai osakeyhtiölle.

2016 talousarvio	841 000
2015 talousarvio	841 000
2014 tilinpäätös	841 000

43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 100 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaisen tuen maksamiseen kauppa-alusluetteloon merkityille aluksille.

Selvitysosa: Aluksille maksettava tuki vastaa alkuvuonna 2016 haettavan loppuvuotta 2015 koskevan tukijakson osalta verovelvollisen merenkulkijan kauppa-alusluetteloon merkityltä edellä tarkoitettulta alukselta saamasta merityötulosta toimitettujen ennakonpidätysten ja maksettujen työnantajan sosiaaliturvamaksujen määrää sekä merimieseläkevakuutus-, työttömyysvakuutus-, tapaturmavakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksujen samoin kuin vapaa-ajan ryhmähenkivakuutuksen ja vapaa-ajan lisävakuutuksen työnantajaosuuden määrää. Rajoitetusti verovelvollisten osalta tuki vastaa vain toimitetun lähdeveron ja työnantajan maksaman sosiaaliturvamaksun määrää. Loppuvuonna haettavan alkuvuotta 2016 koskevan tukijakson osalta tuki vastaa yleisesti verovelvollisten merenkulkijoiden osalta ainoastaan merenkulkijan kauppa-alusluetteloon merkityltä alukselta saamasta merityötulosta toimitettujen ennakonpidätysten sekä työnantajan merimieseläkevakuutusmaksun ja tapaturmavakuutusmaksun määrää. Muutos perustuu lakiin 298/2015 osana merimieseläkejärjestelmän uudistusta. Muutos kasvattaa lain 1277/2007 mukaisen tuen määrää vuodessa arviolta 14 miljoonaa euroa.

Vuonna 2016 tukea maksetaan 1.7.2015—30.6.2016 välisenä aikana syntyneistä kustannuksista. Matkustaja-aluksilla, jotka saavat kuljettaa enemmän kuin 120 matkustajaa, tuki vastaa verohallinnolle toimitettujen ja maksettujen työnantajasuoritusten osalta ennakonpidätysten, työnantajan sosiaaliturvamaksujen sekä lähdeveron määrää ajalta 1.11.2015—31.10.2016.

Vuonna 2014 tukea maksettiin noin 88 milj. euroa. Kauppa-alusluettelossa arvioidaan v. 2016 olevan 114 tuen piiriin kuuluvaa alusta, joista 96 on lastialuksia ja 18 matkustaja-aluksia. Luetteloon merkittyjen alusten bruttovetoisuuden arvioidaan olevan yhteensä 1 635 000 tonnia. Vuonna 2014 tukea saaneiden hinaajien saama tuki alusta kohden oli keskimäärin 136 818 euroa ja muiden lastialusten tuki keskimäärin 410 795 euroa alusta kohden ja kaikkien lastialusten osalta tuen osuus bruttopalkoista noin 37,5 %. Tukea saaneiden koko tukijaksolla tukea hakeneiden matkustaja-alusten v. 2014 saama tuki oli keskimäärin 3 811 500 euroa alusta kohden ja osuus merityöstä maksetuista bruttopalkoista noin 32,8 %.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Merimieseläkejärjestelmän uudistaminen	14 000
Yhteensä	14 000

2016 talousarvio	100 420 000
2015 talousarvio	86 420 000

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

2014 tilinpäätös 87 581 721

46. Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
-----------------	----------

2016 talousarvio	—
2015 talousarvio	—
2014 tilinpäätös	20 000 000

(50.) Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)

2014 tilinpäätös 951 000

51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Saimaan alueen luotsaukseen luotsauslain (940/2003) mukaisen luotsauksen hintatuen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Luotsauslain mukaan Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueella peritään alennettuun yksikköhintaan perustuvaa luotsausmaksua. Alennettu yksikköhinta on enintään kaksi kolmasosaa varsinaisesta yksikköhinnasta. Tämän johdosta liiketaloudellisesti kannattamatonta Saimaan alueen lakisääteistä luotsausta varten on tarkoitus maksaa momentin mukaista hintatukea luotsauspalveluja tuottavalle yhtiölle.

Luotsausmatkat ovat Saimaan alueella huomattavasti pidemmät kuin meriliikenteessä. Yleisen luotsausmaksun ja Saimaan luotsausmaksun välistä erotusta korvataan siten, että se on enintään Saimaan alueen (ml. kanava) alijäämän suuruinen.

2016 talousarvio	4 200 000
2015 talousarvio	4 200 000
2014 tilinpäätös	4 200 000

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 84 474 000 euroa.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikenteenharjoittajille maksettaviin korvauksiin julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten mukaisesti siten kuin palvelusopimusasetuksessa (EY) N:o 1370/2007 säädetään
- 2) junaliikenteen palvelujen ostoihin
- 3) lentoliikenteen palvelujen ostoihin
- 4) Merenkurkun laivaliikenteen palvelujen ostoihin
- 5) alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin sekä hintavelvoitteiden korvaamiseen ja lippujärjestelmän perustamis- ja käyttökustannuksiin
- 6) suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen
- 7) keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen
- 8) joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin ja muihin joukkoliikenteen käyttöä edistäviin menoihin sekä liikkumisen ohjaukseen.

Määrärahasta saa myöntää avustusta joukkoliikenteen valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1273/2013) mukaisesti kunnille ja muille yhteisöille.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu joukkoliikennelain (869/2009) mukaisiin menoihin sekä eräisiin muihin joukkoliikenteen palvelujen tuottamiseen ja joukkoliikenteen edistämiseen ja kehittämiseen sekä liikkumisen ohjaukseen osoitettaviin menoihin.

Joukkoliikennelain mukaisesti joukkoliikenteen järjestämistavat muuttuivat 1.7.2014 alkaen. Muutos tapahtuu asteittain 2.12.2019 mennessä. Joukkoliikenteen järjestämistavan muutos tarkoittaa sitä, että valtio korvaa alueellisia ostoja pääsääntöisesti liikenteenharjoittajille suoraan eikä enää avusta kuntia. Kunnat maksavat myös jatkossa osuutensa kustannuksista. Valtio saa lipputulot, jotka budjetoidaan valtion talousarvion tuloihin. Vuoden 2016 osalta momentin mitoituksessa on otettu huomioon 3 700 000 euroa lipputuloina, jotka on budjetoitu tuloarviona momentille 12.31.10.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Joukkoliikenteen peruspalvelutaso

Junien kaukoliikenteen ostot	24 230
Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot, hintavelvoitteet ja kehittäminen	33 654

Kilpailukykyinen joukkoliikenne

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki	9 750
Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki	8 000
Junien lähiliikenteen palvelujen ostot	5 940

Joukkoliikenteen erityispalvelutaso

Lentoliikenteen palvelujen ostot	1 000
Merenkurkun liikenne	250

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Joukkoliikenteen strateginen kehittäminen ja liikkumisen ohjaus	
Kehittämishankkeet	750
Liikkumisen ohjaus	900
Yhteensä	84 474

Joukkoliikenteen peruspalvelutaso

Joukkoliikenteen peruspalvelutason tavoitteena on turvata jokapäiväiset liikkumistarpeet ja liikkumisen tasa-arvo. Peruspalvelutasoisella liikenteellä tarkoitetaan kansalaisten ja elinkeinoelämän välttämättömiin liikkumistarpeisiin liittyvää palvelutasoa, joka toteutetaan koko maassa. Peruspalvelutaso määritellään liikennejärjestelmätasolla ja riittää, että se toteutuu yhdellä liikennemuodolla.

Junien kaukoliikenteen palveluiden osto

Kaukojunaliikenteen tukemisessa tavoitteena on pitää yllä ja nostaa junaliikenteen palvelutasoa ja joukkoliikenteen kulkutapaosuutta. Junaliikenteen ostoilla tyydytetään tarpeelliseksi arvioituja alueellisia ja valtakunnallisia matkustustarpeita siltä osin kuin näitä palveluja ei pystytä järjestämään markkinaehtoisesti.

Valtion ja VR-Yhtymä Oy:n välinen uusi sopimus junien kaukoliikenteen ostoista kattaa vuodet 2016—2019 ja on kokonaisuudessaan 150,9 milj. euroa. Sopimuksella ostettavan liikenteen lisäksi VR-Yhtymä Oy on velvollinen hoitamaan henkilöjunaliikenteen yksinoikeutta koskevan käyttöoikeussopimuksen 3.12.2009—31.12.2019 mukaista liikennettä siten kuin liikenne- ja viestintäministeriö määrittelee.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot, hintavelvoitteet ja kehittäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset rahoittavat maaseudun peruspalveluluonteista linja-autoilla ja takseilla harjoitettavaa joukkoliikennettä sekä siirtymäajan mukaisia seutu- ja työmatkalippuja koskevia hintavelvoitteita. Lisäksi ne hankkivat alueensa liikennettä kilpailutetuilla sopimuksilla, joiden rahoitukseen kunnat voivat osallistua. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten myöntämän tuen perusteet määritellään valtioneuvoston asetuksessa joukkoliikenneavustuksista. Joukkoliikenteen tuella kompensoidaan myös seutu-, kaupunki- ja työmatkalippujen hintavelvoitetta liikenteessä, jota liikennöidään siirtymäajan sopimuksilla. Tähän tarkoitukseen käytettävän rahoituksen edellytyksenä on, että kunta osallistuu julkisen palvelun velvoitteen kustannuksiin vähintään yhtä suurella osuudella kuin valtio.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen kehittämistoimien painopisteenä ovat liikenteen suunnittelu ja henkilökuljetusten koordinoinnin edistäminen ja kehittäminen.

Kilpailukykyinen joukkoliikenne

Kilpailukykyisen joukkoliikenteen tukemisen tavoitteena on joukkoliikenteen palvelun parantaminen sekä kulkutapaosuuden ja matkamäärien kasvattaminen.

Helsingin seudun lähiliikenne

Valtio ostaa junien lähiliikennettä 5,9 milj. eurolla vuosittain Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alueen ulkopuolisilta rataosuuksilta. Lähiliikenteen ostolla mahdollistetaan korkeampi palvelutaso kuin mihin suorat lipputulot antavat mahdollisuuden. Ostoilla mahdollistetaan

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

liikennepoliittisesti tarpeelliseksi katsottava rautateiden lähiliikenne siinä laajuudessa kuin vuosittain tarkoitukseen myönnettävä määräraha riittää. Valtion ostamassa lähiliikenteessä tehdään vuosittain noin 12 miljoonaa matkaa.

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne

Valtio avustaa 9,75 milj. euron määrärahalla Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutujen joukkoliikennettä edellyttäen, että rahoitus nostaa seutujen joukkoliikenteen palvelutasoa ja siten lisää joukkoliikenteen käyttöä ja markkinaosuutta sekä parantaa sen kilpailukykyä. Lisäksi valtio rahoituksellaan myötävaikuttaa siihen, ettei liittyminen joukkoliikenteen järjestämisestä vastaavaan viranomaiseen aiheuttaisi kunnalle kohtuutonta kustannustaakkaa. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että valtion rahoitus on kytketty MAL-aiesopimuksessa sovittuihin kehittämistoimiin, joilla voidaan varmistaa rahoituksen vaikuttavuus ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Kehysneuvotteluissa päätettyjen sopeutustoimien kohdistaminen suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen vaikuttaa myös MAL-aiesopimuksessa sovittuihin kehittämistoimien rahoittamiseen.

Valtio avustaa suuria kaupunkiseutuja enintään 50 prosentilla hyväksyttävistä kustannuksista.

Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne

Valtio avustaa keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennettä yhteensä 8 milj. euron määrärahalla edellyttäen, että ne ovat laatineet aiesopimuksen joukkoliikenteen kehittämisohjelman toteuttamisesta ja että ne osallistuvat vähintään 50 prosentilla hyväksyttävistä kustannuksista. Kehysneuvotteluissa päätettyjen sopeutustoimien kohdistaminen keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen vaikuttaa myös kaupunkiseutujen kanssa tehdyissä aiesopimuksissa sovittujen kehittämistoimenpiteiden rahoittamiseen. Avustuksen jakoperusteena kaupunkiseutujen kesken käytetään näiden kaupunkiseutujen asukasmääriä ja niiden omaa rahoitusosuutta joukkoliikenteeseen.

Joukkoliikenteen erityispalvelutaso

Erityispalvelutasolla tarkoitetaan maakuntien tai seutujen elinkeinoelämän ja niiden vetovoimaisuuden kehittämistavoitteiden tukemiseksi tarvittavia joukkoliikenteen palveluja. Erityispalvelutason liikkumistarpeet perustuvat alueiden elinkeinoelämän edellytysten ylläpitämiseen tai kehittämiseen, ja niiden järjestämiseen voi osallistua julkisen sektorin ohella myös paikallisia yksityisiä toimijoita ja yrityksiä.

Lentoliikenne

Lentoliikennettä voidaan ostaa paikkakunnille, joille matka-aika Helsingistä junalla on yli 3 tuntia. Säännöllisen lentoliikenteen ostolla turvataan erityisesti elinkeinoelämälle tarpeellisia yhteyksiä. Myös paikalliset ja alueelliset tahot osallistuvat kyseisten liikenteiden rahoittamiseen. Vuonna 2014 ostoliikenteessä matkusti tammi - lokakuussa vajaat 7 300 matkustajaa. Helsinki—Varkaus—Savonlinna reitillä säännöllinen lentoliikenne päättyi vuoden 2013 lopussa. Helsinki—Savonlinna – reitin säännöllisen lentoliikenteen sopimus on voimassa 2.2.2015—31.12.2015. Uutta kolmiolentosopimusta välille Helsinki—Varkaus—Savonlinna valmistellaan ajalle 1.1.2016—31.12.2017, jos Savonlinnan lisäksi Varkauden kaupunki varaa osaltaan tarvittavan määrärahan. Jos Varkauden kaupunki ei varaa tarkoitukseen määrärahaa, valmistellaan jatkoa Helsinki—Savonlinna – reitin ostoliikenteelle. Helsinki—Pori—reitin osalta valmistellaan julkisen palveluvelvoitteen asettamista. Porin kaupunki valmistelee reitin kilpailuttamista ja on varautunut tekemään ostoliikennesopimuksen sekä vastaamaan reitistä aiheutuvista kustannuksista.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Merenkurkun liikenne

Merenkurkun lauttaliikenteen ostamisen tavoitteena on turvata Merenkurkun matkustajalauttaliikenne. Vuoden 2014 alusta tuli voimaan uusi kolmivuotinen sopimus. Valtion maksuosuus on enintään 50 % liikenteen ostokustannuksista. Vuonna 2016 matkustajia arvioidaan olevan noin 170 000.

Joukkoliikenteen strateginen kehittäminen ja liikkumisen ohjaus

Kehittämishankkeet

Valtakunnallisella strategisella kehittämistoiminnalla pyritään edistämään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä, kilpailukykyä ja houkuttelevuutta pitkällä aikavälillä. Kehittämishankkeisiin kohdistetaan 0,750 milj. euroa. Kehittämishankkeiden valtion avustuksen edellytyksenä on, että valtionavustuksen saajat osallistuvat vähintään yhtä suurella panostuksella kustannuksiin ja että kehittämishankkeiden tulokset palvelevat myös valtakunnallisia joukkoliikenteen kehittämistavoitteita.

Liikkumisen ohjaus

Määrärahaa kohdistetaan 0,9 milj. euroa liikkumisen ohjaukseen. Liikkumisen ohjauksella myötävaikutetaan joukkoliikenteen ohella myös kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvattamiseen erityisesti kaupunkiseuduilla. Keinoina on muun muassa informaatio-ohjaus, markkinointi ja palvelujen kehittämisen tukeminen.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2016	2017	2018	2019	Yhteensä vuodesta 2016 lähtien
Junien kaukoliikenteen osto (sis. Kemijärven junien yöjunaliikenteen)					
Junien lähiliikenteen osto					
Menot yhteensä					

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Joukkoliikenteen lipputulojen tarkistus					1 474
Säästöpäätös					-15 000
Tasomuutos					-5 159
Yhteensä					-18 685
2016 talousarvio					84 474 000
2015 talousarvio					103 159 000
2014 tilinpäätös					102 843 000

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) saariston yhteysalusliikennepalveluihin ja niistä aiheutuviin kulutusmenoihin sekä selvityksiin ja tiedottamiseen
- 2) saariston yhteysalusliikenteen käyttämien laitureiden kunnostamiseen
- 3) yhteysalusliikennettä korvaavien yksityisluonteisten jääteiden kunnossapidon avustamiseen
- 4) aikaisempina vuosina ja varainhoitovuonna myönnettyistä valtuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahasta saa myöntää avustuksia saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein.

Määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostamiseen pitkäkestoisin sopimuksin myönnettyä valtuutta saa käyttää yhteysalusliikennepalvelusopimusten solmimiseen vuonna 2016 siltä osin kuin valtuutta ei ole vielä käytetty.

Selvitysosa: Saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) mukaan valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakituisella väestöllä on käytettävissä kuljetuspalvelut.

Yhteysalusliikenne on Liikenneviraston vastuulla olevaa liikennettä ja se kattaa lähes kaikki Saaristomeren asutut saaret, joihin ei ole tieyhteyttä. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hankkii yhteysalusliikennepalvelut kilpailuttamalla. Yhteysalusliikenteen matkustajamäärän vuonna 2016 arvioidaan olevan noin 169 000 henkilöä. Menot matkustajaa kohden ovat noin 75 euroa yhteysalusreittien varrella olevaa vakinaista asukasta kohden noin 20 000 euroa vuodessa.

Avustuksilla pyritään säilyttämään kulkumahdollisuudet sellaisten saaristoalueiden asukkaille, joilla ei ole käytettävissä yhteysalusliikennettä. Avustus kohdistuu lähinnä Sipoon, Tammisaaren sekä Turunmaan saariston henkilö- ja tavarakuljetusten järjestämiseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	275
Yhteensä	275

2016 talousarvio	12 500 000
2015 talousarvio	12 225 000
2014 tilinpäätös	10 745 000

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 303 000 euroa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kotka—Pyhtään ja Hiittisten reittien yhteysalusliikennepalvelujen ostaminen kokonaispalveluina kilpailutettiin vuoden 2012 aikana. Palveluntuottajat vastaavat Kotka—Pyhtään ja Hiittisten reiteillä liikennöivien alusten hankinnasta ja ylläpidosta. Sopimuksen mukainen kokonaispalvelu koskee vuosia 2014—2023. Yhteysalusliikennöintipalveluista arvioidaan aiheutuvan menoja noin 5 030 000 euroa vuodessa vuosina 2014—2023. Kotka—Pyhtään ja Hiittisten reiteillä matkustajamäärän vuonna 2016 arvioidaan olevan noin 30 000 henkilöä. Menot matkustajaa kohden ovat noin 175 euroa yhteysalusreittien varrella olevaa vakinaista asukasta kohden noin 43 100 euroa vuodessa.

2016 talousarvio	5 303 000
2015 talousarvio	5 303 000
2014 tilinpäätös	5 303 000

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen

Selvitysosa: Merkittävä osa yhteiskunnan palveluista tuotetaan ja kulutetaan viestintäpalveluja ja -verkkoja hyödyntäen ja niiden merkitys lisääntyy digitalisaatiokehityksen myötä. Toimialan viranomaistoiminnot rahoitetaan pääosin toimialalta kerättävillä varoilla. Verkot ja palvelut tuotetaan pääosin markkinaehtoisesti kysyntään vastaten. Julkisia varoja käytetään varmistamaan peruspalveluiden saatavuus. Lisäksi viestintäpoliittisin toimin edistetään mediatoimialan sopeutumista murrosvaiheessa.

Määrärahat JTS -kaudella (1 000 euroa)

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	2015					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys	kehys	kehys	kehys
01. Viestintäviraston toimintamenot		11 894	11 776	11 659	11 751	11 694
42. Sanomalehdistön tuki		500	500	500	500	500
44. Median innovaatiotuki		20 000	10 000			
50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistaverkon toteuttamiseen		16 000				
60. Siirto valtion televisio- ja radiatorahastoon	507 948	514 551	514 551	514 551	514 551	514 551

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 776 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Viestintävirasto vastaa viestintätoimialan viranomaissääntely-, valvonta-, ohjaus-, hallinto- ja palvelutehtävistä. Viestintäviraston tehtävänä on muun muassa

- valvoa tele-, radio-, televisio- ja postitoimintaa ja myöntää televisio- ja radiotoiminnan toimilupia
- edistää sähköisen viestinnän toimivuutta, häiriöttömyyttä ja turvallisuutta sekä markkinoiden toimivuutta
- edistää tietoturvaa ja yksityisyyden suojaa sähköisessä viestinnässä
- hoitaa radiotaajuuksia ja teletoimintaa sekä viestintäverkkojen ja -palvelujen numerointia ja tunnuksia koskevaa hallintoa
- selvittää radioviestinnän häiriöitä sekä verkko- viestintäpalveluihin kohdistuvia tietoturvaloukkauksia ja niiden uhkia
- kerätä tietoa ja tiedottaa verkko- ja viestintäpalvelujen saatavuudesta, laadusta, hinnoista ja toimivuudesta sekä tietoturvaloukkauksista ja niiden uhkista
- ohjata toimialansa teknistä toteutusta antamalla ohjeita, suosituksia ja määräyksiä sekä koordinoita telealan standardointia.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Viestintävirastolle vuodelle 2016 seuraavat keskeiset toiminnalliset tavoitteet. Viestintävirasto toteuttaa toimenpiteillään pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita, niiden painopisteitä ja hallinnonalan muita tavoitteita edistämällä sähköisten palveluiden kehittymistä ja käyttö sekä markkinoiden läpinäkyvyyttä, lisäämällä luottamusta digitaalisiin palveluihin ja toimintatapoihin, varmistamalla viestintäverkkojen toimintavarmuutta, peruspalvelujen saatavuutta ja toimivuutta.

	2014	2015	2016	2019
Tulostavoite	toteutuma	tavoite	tavoite	tavoite

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Liikenteen ja viestinnän palvelut ja palvelumarkkinat

Viestintävirasto edistää sähköisten palvelujen kehittymistä ja käyttöä

Verkkotunnusten välittäjämalli otetaan käyttöön

aikataulussa. Välittäjämallin käyttöönoton pvm

Fi-juuren nimipalvelun käytettävyys. Osuus

ajasta, jonka fi-juuren nimipalvelut ovat

käytettävissä, %

-	-	5.9.2016	Toimivuus ok
100	100	100	100

Viestintävirasto edistää markkinoiden

läpinäkyvyyttä

MONITORi-palvelun käyttö. Palvelun

kävijämäärä/kk

MONITORi-palvelun toimivuus ja hyödyllisyys.

Asiakaskysely palvelun käyttäjille (asteikko 1—5)

-	-	4 000	10 000
-	-	3,5	3,7

Viestintävirasto edistää sähköisten palvelujen

kehittymistä ja käyttöä

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Tulostavoite	2014 toteutuma	2015 tavoite	2016 tavoite	2019 tavoite
Sähköisen tunnistamisen kansallinen luottamusverkosto käynnistyy aikataulussa. Verkoston käynnistymisen pvm 1.5.2017	-	-	Valmisteilla	Toiminnassa
Elinvoimainen media-ala				
<i>Televisio- ja radiotoiminnan harjoittamisen hallinnollinen taakka kevenee</i>				
Televisio- ja radiotoimijoiden tyytyväisyys toimilupamenettelyyn on hyvällä tasolla, asiakas- ja sidosryhmäkysely (asteikko 1—5)	-	-	3,5	3,7
Luottamuksen palauttaminen internetiin				
<i>Luottamus internetiin kasvaa</i>				
Kansalaisten, yritysten ja julkisyhteisöjen tietoturvatietoisuus, luottamus viestintäpalveluihin sekä tyytyväisyys Viestintävirastoon viestinnän luottamuksellisuuden ja tietoturvan parantamisessa ovat hyvällä tasolla, asiakas- ja sidosryhmäkysely (asteikko 1—5)	-	-	3,5	3,7
Liikenne- ja viestintäyhteydet				
<i>Viestintäverkkojen toimintavarmuus paranee</i>				
Viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuus ja käytettävyys ovat hyvällä tasolla. Pitkäkestoisten ja vakavien vikojen määrä enintään, kpl/vuosi	2	6	5	4
Hätäliikenteen radiohäiriöt selvitetään tehokkaasti. Häiriön selvittämiseen enintään kuluva aika, tuntia virka-aikana	16	16	16	16
Taajuusalueen 700 MHz vapauttaminen langattoman laajakaistan käyttöön. Siirtymän ja käyttöönoton aikataulu: Taajuussuunnittelu mahdollistaa kaikkien päälähettimien ja täytelähettimien radiolupien myöntämisen 31.12.2016 mennessä.	-	-	Toteutuu	-
<i>Viestintämarkkinoiden toimivuus kehittyy</i>				
Huippunopeiden laajakaistaliittymien määrä lisääntyy. 100 Mbit/s laajakaistaliittymien osuus kotitalouksien laajakaistaliittymistä, %	-	-	25	40
Valokuituliittymien saatavuus kotitalouksilla, %	-	-	55	70
Kilpailijoille vuokrattujen kuitutilaajayhteyksien määrä kasvaa. Vuokrattujen tilaajayhteyksien määrän kasvu, %/vuosi	39	5	5	5
<i>Viestinnän peruspalvelujen saatavuus varmistetaan</i>				
Käyttäjien tyytyväisyys viestintäpalveluihin paranee. Asiakkaiden tyytyväisyys puhelin- ja laajakaistapalveluiden tarjontaan, asiakaskyselyn tulos (asteikko 1—5)	-	-	3,5	3,7
Huolehditaan tv-kuvan näkyvyydestä. Tapauskohtaisten näkyvyysongelmien ratkaiseminen, asiakaskyselyn tulos (asteikko 1—5)	-	-	3,5	3,7
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	9,35	1	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	6,93	2	2	2

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Tulostavoite	2014 toteutuma	2015 tavoite	2016 tavoite	2019 tavoite
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	97	92	94	100
Veronluonteisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	96	98	98	100

Tulot perustuvat valtion maksuperustelain nojalla annettuun liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen taajuusmaksuista ja Viestintäviraston radiohallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista (1222/2010), liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen Viestintäviraston eräistä maksuista (865/2012) sekä lakiin valtion televisio- ja radiorahastosta (745/1998).

Viestintävirasto perii tietoyhteiskuntamaksua sekä televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksua tietoyhteiskuntakaassa säädetyin perustein, postitoiminnan valvontamaksua postilaissa (415/2011) säädetyin perustein sekä sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajilta maksua laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009) säädetyin perustein.

Tietoyhteiskuntamaksu 3 800 000 euroa, postitoiminnan valvontamaksu 1 533 000 euroa, televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu 1 238 000 euroa sekä varmennemaksu 208 000 euroa tuloutetaan momentille 11.19.04. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon Viestintäviraston toimintamenomomentin määrärahan mitoituksessa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
Bruttomenot	32 699	33 050	32 292
Bruttotulot	21 654	21 156	21 516
Nettomenot	11 045	11 894	11 776
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 856		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 146		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
Tuotot			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	10 609	10 656	10 788
Verkkotunnusmaksut	3 781	3 700	3 700
Numerointimaksut	2 745	2 715	2 700
Muu maksullinen toiminta	4 451	4 070	3 778
Tuotot yhteensä	22 551	21 141	20 966
Kustannukset			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	11 694	11 760	11 614
Verkkotunnusmaksut	3 376	4 115	3 992

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
Numerointimaksut	2 826	2 941	2 971
Muu maksullinen toiminta	4 434	4 180	3 825
Kustannukset yhteensä	22 330	22 996	22 402
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	-1 085	-1 104	-826
Verkkotunnusmaksut	405	-415	-292
Numerointimaksut	-81	-226	-271
Muu maksullinen toiminta	17	-110	-47
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	-744	-1 855	-1 436
Kustannusvastaavuus, %			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	91	91	93
Verkkotunnusmaksut	112	90	93
Numerointimaksut	97	92	91
Muu maksullinen toiminta	100	97	99
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	97	92	94

Veronluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
Tuotot			
Eräät viestinnän maksut	6 412	6 781	6 779
Tuotot yhteensä	6 412	6 781	6 779
Kustannukset			
Eräät viestinnän maksut	6 668	6 909	6 930
Kustannukset yhteensä	6 668	6 909	6 990
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Eräät viestinnän maksut	-256	-128	-151
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	-256	-128	-151
Kustannusvastaavuus, %			
Eräät viestinnän maksut	96	98	98
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	96	98	98

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Havainnointi- ja varoituspalvelujen (HAVARO) resurssointi	300
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-11
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-58
Vuokramenojen indeksikorotus	12
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-11
Tasomuutos	-350
Yhteensä	-118

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

2016 talousarvio	11 776 000
2015 talousarvio	11 894 000
2014 tilinpäätös	11 045 000

20. Uusien teknologioiden ja liiketoimintamallien edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2016 talousarvio	—
2015 talousarvio	300 000

42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtakunnallisilla vähemmistökielillä ruotsin, saamen, romanin tai karjalan kielellä julkaistavien sanomalehtien ja niitä vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen, viittomakielisten vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen sekä ruotsinkielisten uutispalvelujen tuottamisen tukemiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sellaisten saamen- tai karjalankielisten sisältöjen tuottamiseen, jotka liittyvät suomen tai ruotsin kielellä julkaistaviin sanomalehtiin.

Selvitysosa: Määrärahalla on tarkoitus edistää kotimaisen lehdistön ja tiedonvälityksen moniarvoisuutta ja monipuolisuutta.

2016 talousarvio	500 000
2015 talousarvio	500 000
2014 tilinpäätös	500 000

(43.) Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

2015 I lisätalousarvio	934 000
------------------------	---------

44. Median innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustusten myöntämiseen media-alan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeisiin
- 2) lainojen myöntämiseen media-alan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeisiin
- 3) Innovaatiokeskus Tekesin kulutusmenoihin media-alan innovaatioiden edistämisen ja aktivointitoimintaan.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

tukikelpoisista kustannuksista, jos kunnan maksuosuus on 8 % ja enintään 44,22 %, jos kunnan maksuosuus on 21,78 %.

Valtioneuvosto on asettanut 4.12.2008 tehdyllä periaatepäätöksellä tavoitteeksi, että 31.12.2015 mennessä kaikkialla maassa on kysynnän mukaisesti saatavilla 100 megabitin yhteydet mahdollistava valokuitu- tai kaapeliverkko tai muu ominaisuuksiltaan näihin rinnasteinen verkko, johon liitettävällä enintään kahden kilometrin pituisella kiinteällä tai langattomalla tilaajayhteydellä ainakin 99 % vakinaisista asunnoista sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaisista toimipaikoista voidaan käyttää erittäin suuria yhteysnopeuksia vaativia viestintä- ja muita tietoyhteiskunnan palveluita. Tavoitetta ei toistaiseksi ole saavutettu. Myöntöpäätösten mukaisten verkkojen rakentaminen kuitenkin jatkuu edelleen ja Viestintävirastossa on vireillä merkittävä määrä tukihakemuksia. Tukea voidaan edelleen myöntää aiempina vuosina käyttämättä jääneiden valtuuksien mukaisesti.

Myöntämisvaltuutta arvioidaan uusittavan noin 10 milj. euroa. Valtuuden uusiminen aiheutuu laajakaistatukimyöntöpäätösten tekemisestä useana varainhoitovuonna. Hanketta rahoitetaan aikaisempina vuosina myönnettyistä määrärahoista, joita on jäänyt käyttämättä 30,8 milj. euroa. Viestintäviraston laajakaista-avustushakemusten käsittelyyn, avustuksen maksatukseen ja käytön valvontaan liittyvien hallinnointitehtävien kustannusten kattamiseen arvioidaan käytettävän noin 0,4 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2016	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2016 lähtien
Ennen vuotta 2016 tehdyt sitoumukset	14 000	11 060	2 800	-	27 860
Vuoden 2016 sitoumukset	-	4 000	6 000	-	10 000
Menot yhteensä	14 000	15 060	8 800	-	37 860

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-16 000
Yhteensä	-16 000

2016 talousarvio	—
2015 talousarvio	16 000 000
2014 tilinpäätös	11 909 000

60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 514 551 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n nojalla rahastoon tehtävään siirtoon.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Selvitysosa: Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998) 3 §:n mukaan rahastolle suoritetaan korvaus valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä säädetyn julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi. Määrärahan suuruus tarkistetaan vuosittain kustannustason muutosta vastaavasti. Momentin mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 6,6 milj. euroa. Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 5 §:n mukaan rahaston varoista käytetään Yleisradio Oy:n toiminnan rahoittamiseen vuosittain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu määrä. Varoja voidaan käyttää myös Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 a §:ssä tarkoitettujen ennakoarvioinnin laatimisesta aiheutuvien palkkioiden maksamiseen ja rahaston hallinnoimiseen. Rahaston varoja voidaan käyttää muutoinkin televisio- ja radiotoiminnan edistämiseen.

Rahastoon tehtävä siirto Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi rahoitetaan yleisradioverolla.

2016 talousarvio	514 551 000
2015 talousarvio	507 948 000
2014 tilinpäätös	507 948 000

50. Tutkimus

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tutkimustoiminta tukee ministeriön liikenne- ja viestintäpolitiikan toteutumista. Hallinnonalalla tutkimustoimintaa harjoittaa Ilmatieteen laitos. Laitoksen tuottamalla tiedolla edistetään turvallisuutta liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla sekä poikkihallinnollisesti. Laitos on myös keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastonmuutoksen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa.

Määrärahat JTS-kaudella (1 000 euroa)

Tutkimus	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	toteutum	varsinain	esitys	kehys	kehys	kehys
	a	en				
		talousarv				
		io				
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot						
Yhteensä	48 896	45 428	44 250	43 456	48 945	44 743
Kehykseen kuuluva	48 896	45 428	44 250	43 456	48 945	44 743
Kehyksen ulkopuolella						

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 44 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Etelämannen-toiminnasta aiheutuviin menoihin
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

3) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Valtuus

Ilmatieteen laitos oikeutetaan solmimaan Mars-tutkimusta koskevan METNET/MOI-hankkeen edellyttämiä sopimuksia siten, että niistä aiheutuu menoja aiemmat sitoumukset mukaan lukien enintään 3 569 000 euroa.

Valtuutta saa käyttää METNET/MOI-avaruustutkimusohjelman hallinto- ja yleiskuluihin sekä enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin.

Selvitysosa: Ilmatieteen laitos tuottaa luotettavaa havainto- ja tutkimustietoa ilmakehästä ja meristä. Laitos on keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastomuutokseen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa ja tukee toiminnallaan Suomen ilmastopolitiikkaa. Ilmatieteen laitoksen strategisia painopistealueita ovat ilmastomuutos ja yhteiskunta, sää ja turvallisuus, Itämeri ja arktiset alueet sekä liikenne ja energia. Laitos tekee korkeatasoista tutkimusta näillä painopistealueilla ja tuottaa palveluita yleisen turvallisuuden edistämiseksi sekä ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin lisäämiseksi. Laitos osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön sekä tähtää toiminnassaan kestäväen kehityksen edistämiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Ilmatieteen laitokselle vuodelle 2016 seuraavat keskeiset toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja muita tavoitteita.

Tulostavoite	2014 toteutuma	2015 tavoite	2016 tavoite	2019 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA				
Liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinat ja palvelut				
Lämpötilaennusteiden osuvuus, 1 vrk, %	88,4	84,5	85	84
Lämpötilaennusteiden osuvuus, 2—5 vrk, %	74,8	71,5	72	71,5
Sateen ennustettavuus etukäteen, tuntia	104,8	104	104	104
Tuulivaroitusten osuvuus,	84,2	81	79	81
Lentopaikkaennusteiden osuvuus, %	89,8	89	89	89
Sää- ja meripalveluiden toimitusvarmuus, %	99,97	98	98,5	98
Sidosryhmien tyytyväisyys Ilmatieteen laitoksen toimintaan				
(asteikko 1—5)	4,13	4,0	4,0	4,0
Asiakastyytyväisyys (asteikko 1—5)	4,14	4,0	4,0	4,0
Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet				
Ulkopuolinen tutkimusrahoitus, 1 000 euroa	14 985	12 300	14 400	14 200
Kansainvälisesti ennakkotarkastetut artikkelit, kpl	356	280	290	300
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Hallinnonalan toiminnan tuottavuutta parannetaan.				
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	118	100	102	102
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	97	100	100	100
Ulkopuolisen rahoituksen osuus yhteisrahoitteisen tutkimustoiminnan kustannuksista, %	63	50	50	50
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	1,48	1	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	1,98	2	2	2

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina maksullisen palvelun tulot, EU:lta ja muilta yhteistyösapuoilta saatavat yhteisrahoitteisten sopimustutkimusten tulot ja muut tulot. Etelämanner-toimintaan on varattu 849 000 euroa. Suomen Etelämanner-toiminta perustuu kansainväliseen sopimukseen.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
Bruttomenot	75 732	69 928	69 350
Bruttotulot	25 960	23 500	25 100
Nettomenot	49 772	45 428	44 250
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	10 496		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	9 492		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
Tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	1 620	1 620	1 500
Liiketaloudelliset suoritteet	5 438	5 480	5 100
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	4 053	4 100	4 100
Tuotot yhteensä	11 111	11 200	10 700
Kustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	1 675	1 620	1 500
Liiketaloudelliset suoritteet	4 603	5 480	5 000
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	3 954	4 100	4 100
Kustannukset yhteensä	10 232	11 200	10 600
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	-55	-	0
Liiketaloudelliset suoritteet	835	-	100
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	99	-	0
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä		-	100
Kustannusvastaavuus, %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	97	100	100
Liiketaloudelliset suoritteet	118	100	102
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	103	100	100
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	109	100	101

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2014 toteutuma	2015 varsinainen talousarvio	2016 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	8 696	7 000	8 500
— EU:lta saatava rahoitus	3 553	3 300	3 500
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	2 736	2 000	2 400
Tuotot yhteensä	14 985	12 300	14 400
Hankkeiden kokonaiskustannukset	23 841	24 600	28 800
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-8 856	-12 300	-14 400
Omarahoitusosuus, %	37	50	50

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2016	2017	2018	2019—	Yhteensä vuodesta 2016 lähtien
Vuonna 2016 tai sen jälkeen tehtävät sitoumukset	330	420	410	1 976	3 136

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut	1 356
Tutkimusrahoitusmuutoksesta aiheutuva palkkalukumasäästön tarkistus	124
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-140
Palkkaliukumasäästö	-219
Palkkausten tarkistukset	20
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-215
Vuokramenojen indeksikorotus	38
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-44
Tasomuutos	-2 098
Yhteensä	-1 178

2016 talousarvio	44 250 000
2015 talousarvio	45 428 000
2014 tilinpäätös	48 896 000

11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

19. Muut veronluonteiset tulot

(02.) Lästimaksut

2014 tilinpäätös 1 051 028

03. Ratavero

Momentille arvioidaan kertyvän 5 341 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Ratavero perustuu rataverosta annettuun lakiin (605/2003).

Rataveroa ei peritä sähkö- eikä dieselveitoisessa tavaraliikenteessä vuosina 2015–2017 (Laki rataverolain 5 ja 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta). Valtion verotulovaikutuksen arvioidaan olevan vuositasolla noin 13,3 milj. euroa. Rataverolain 5 §:n pykälän muuttamisesta annetun lain perusteella momentilta 31.10.78 rahoitetun Kerava—Lahti -oikoradan käytöstä peritään investoinnin rataveroa, jonka tuotto on arvioitu 4 200 000 euroksi. Henkilöliikenteeltä perittäväksi rataveroksi arvioidaan 1 141 000 euroa.

Hallituksen on määrä antaa esitys laeiksi rautatielain ja ratalain muuttamisesta eduskunnalle vuonna 2015. Esitys sisältää muutoksia ratamaksujärjestelmään. Arvio perustuu nykymuotoiseen ratamaksujärjestelmään.

2016 talousarvio	5 341 000
2015 talousarvio	5 450 000
2014 tilinpäätös	18 056 787

04. Eräät viestinnän maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 28 783 000 euroa.

Selvitysosa: Tietoyhteiskuntamaksu 3 800 000 euroa sekä televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu 1 238 000 euroa, perustuvat tietoyhteiskuntakaareen (917/2014). Postitoiminnan valvontamaksu 1 533 000 euroa, perustuu postilakiin (415/2011). Varmennemaksu 208 000 euroa, perustuu lakiin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009). Edellä mainittuja maksuja arvioidaan kertyvän yhteensä 6 779 000 euroa. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.40.01 määrärahan mitoituksessa.

Toimilupamaksu, yhteensä 21 791 000 euroa, perustuu eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista annettuun lakiin (462/2009). Viestintävirasto perii 800 megahertsin taajuusalueella vuonna 2013 toteutetun taajuushuutokaupan tuloksen perusteella toimiluvan saaneilta teleyrityksiltä lain edellyttämän toimilupamaksun. Toimilupamaksut tuloutetaan tasaerissä toimilupakauden viiden ensimmäisen vuoden aikana. Samoin Viestintävirasto perii vuonna 2009 toteutetun huutokaupan tuloksen perusteella toimiluvan saaneilta teleyrityksiltä lain edellyttämän toimilupamaksun.

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

2016 talousarvio	28 783 000
2015 talousarvio	28 783 000
2014 tilinpäätös	28 203 802

05. Lentoliikenteen valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 11 471 000 euroa.

Selvitysosa: Lentoliikenteen valvontamaksu perustuu lakiin lentoliikenteen valvontamaksusta (1249/2005). Valvontamaksu on 1,20 euroa/matkustaja. Maksu peritään jokaisesta lentoasemilta lähteneestä vähintään kaksivuotiaasta matkustajasta. Maksuvelvollinen on lentoaseman pitäjä. Maksu peritään vain 20 000 euroa ylittävältä osalta. Vuoden 2016 arvio lentoliikenteen valvontamaksukertymästä perustuu arvioon kotimaan ja kansainvälisen liikenteen kehityksestä. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.20.01 määrärahan mitoituksessa.

2016 talousarvio	11 471 000
2015 talousarvio	11 100 000
2014 tilinpäätös	11 044 952

06. Väylämaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 44 800 000 euroa.

Selvitysosa: Väylämaksu perustuu väylämaksulakiin (1122/2005), jonka perusteella Suomen vesialueella kauppamerenkulkua harjoittavasta aluksesta suoritetaan valtiolle väylämaksua.

Väylämaksu puolitettiin vuosina 2015—2017 osana rikkikompensaatiota ja työmarkkinaratkaisua siten, että väylämaksua alennettiin lastialuksia ja parhaita jääluokkia painottaen. Lisäksi väylämaksua alennettaessa otettiin huomioon valtion tulojen vähentyminen 0,8 milj. eurolla lästimaxujärjestelmän kumoamisen vuoksi. Lakimuutoksessa otettiin huomioon myös jäänmurtopalveluiden vapauttaminen väylämaksusta. Valtion verotulovaikutuksen väylämaksun puolittamisen osalta arvioitiin olevan vuositasolla noin 42,1 milj. euroa ja jäänmurtopalveluiden vapauttamisen väylämaksun osalta noin 0,3 milj. euroa. Vuoden 2016 arvio väylämaksukertymästä perustuu vuoden 2015 toteutuma-arvioon siten, että vuonna 2016 liikenteen määrän on arvioitu kasvavan 1,5 %, mikä korottaa tulokertymää noin 1,0 %.

2016 talousarvio	44 800 000
2015 talousarvio	42 628 000
2014 tilinpäätös	87 586 896

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

07. Katsastustoiminnan valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 7 260 000 euroa.

Selvitysosa: Katsastustoiminnan valvontamaksu perustuu lakiin katsastustoiminnan valvontamaksusta (960/2013).

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen katsastustoiminnan valvontamaksun tarkistamiseksi. Valvontamaksun suuruudeksi ehdotetaan 2,20 euroa jokaisesta katsastustoimiapaikalla aloitetusta katsastuksesta. Katsastusten enimmäismäärän arvioidaan olevan 3,3 miljoonaa katsastusta vuonna 2016. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.20.01 määrärahan mitoituksessa.

2016 talousarvio	7 260 000
2015 talousarvio	7 329 000
2014 tilinpäätös	4 817 176

12. SEKALAISET TULOT

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. Liikenneviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 137 894 000 euroa.

EU:n suoran tuen tuloutukset budjetoidaan maksuperusteisena. Momentille budjetoidaan myös tulot, joita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset saavat liikenteen harjoittajilta käyttöoikeussopimuksella järjestämästään linja-autoliikenteestä.

Selvitysosa: Tulot ovat jäänmurtajan myyntituloja, muiden osapuolten osuuksia yhdessä valtion kanssa rahoitettaviin väylähankkeisiin sekä lippituloja, jotka ELY-keskukset saavat bruttomallilla järjestämästään linja-autoliikenteestä.

Tuloarvioon sisältyy jäänmurtajan myyntituloja 128 00 000 euroa, Seinäjoen kaupungin rahoitusosuus Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie hankkeesta 1 224 000 euroa ja Helsingin kaupungin osuus Pisararadan suunnittelusta 1 870 000 euroa. Joukkoliikenteen lippituloja arvioidaan kertyvän 3 700 000 euroa. Lisäksi tuloarvioon sisältyy EU:n suoran rakentamistuen vuoden 2012 tukipäätöksen loppusuoritus 3 100 000 euroa hankkeelle Talvimerenkulku merten moottoriteillä (WINMOS).

2016 talousarvio	137 894 000
2015 talousarvio	8 192 000
2014 tilinpäätös	49 814 135

Talousarvioesitys 2016, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 650 000 euroa.

Selvitysosa: Hallinnonalan muiden sekalaisten tulojen arvioidaan olevan noin 50 000 euroa.

Lentoliikenteen päästökauppadirektiivin (2008/101/EY) mukaisia tuloja arvioidaan kertyvän 560 000 euroa.

2016 talousarvio	650 000
2015 talousarvio	610 000
2014 tilinpäätös	901 946